

www.musavat.com

MÜSAVAT

Xəbər
Cinayəti
bilib xəbər
verməməyə
görə cəza
ağırlaşdırılır
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 1-2 aprel 2017-ci il Şənbə № 66 (6680) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Putin günlərlə yoxa çıxır, sinəsindən xaç heç vaxt əskik olmur” - eksklüziv

Rus yazar Aleksandr Proxanovdan “Yeni Müsavat”a sensasion açıqlamalar: “Bəli, indi biz beşinci imperiyanı qururuq”

yazısı səh.5-də

Opponentləri Milli Şuranı oyun oynamaqda suçladı

yazısı səh.6-da

Bacısı Sevinc Osmanqızından imtina etdi - səbəb nədir...

yazısı səh.3-də

Kəlbəcərin işğalı daha 5 rayonun işğalına yol açıb - tarix

yazısı səh.4-də

“Azəriqaz”, “Aqrolizing” və AMEA-da korrupsiya faktları aşkarlandı

yazısı səh.8-də

ATƏT sədri aprel döyüşlərinin ildönümü ilə bağlı bəyanat verdi

yazısı səh.7-də

Daxili bazarda taxta-şalban ucuzlaşacaq

yazısı səh.10-da

“İlahiyyət” məscidinin bağlanacağı xəbəri yayıldı

yazısı səh.11-də

“Təbii üsulla 3 aya arıqlamağın resepti çox sadədir” - doktor Seyfəddin Əsəd

yazısı səh.15-də

Türk dünyasının Kərkük faciəsi - qədim türkmən torpaqları itirildimi...

yazısı səh.11-də

“Dedi, torpağı sataq, qoymadım, apardı uşağı öldürdü” - Sabirabaddakı dəhşətli qətləin təfərrüatları...

yazısı səh.12-də

Aprəl əməliyyatlarının ildönümünün ən aktual sualı

QARABAĞ: SAVAŞA DAVAM, YOXSA DİPLOMATİK ŞOK-TERAPİYA...

4 günlük müharibənin ildönümü ərəfəsi Azərbaycan hərbiçiləri ilə görüşən prezident İlham Əliyev işğalçı tərəfə və havadarlarına ismarıq göndərdi: “Ərazi bütövlüyümüz nəyin bahasına olursun, bərpa ediləcək; heç bir ölkə bizim daxili işimizə qarışa bilməz...”

yazısı səh.9-da

Azərbaycandan xaricə çıxarılan böyük pullarla bağlı ilginç detallar

Ölkənin məmur-oligarxları milyonlarını hansı ölkələrin mənzil bazasına yatırır; imkanlıları xaricə üz tutmağa sövq edən səbəblər... yazısı səh.3-də

“Şərurlu İsfəndiyar”:
“Məktəbə
getmək üçün
əyin başımız,
dəftər-kitabımız
olmayıb”

yazısı səh.2-də

“Tənqid və
təkliflərim
Ermənistan-Azərbaycan
münafişəsinə
dair siyasətlə
bağlıdır” - Tofiq
Zülfüqarov

yazısı səh.7-də

Sabir Rüstəmxanlı:
“Biz
yaslardan
çıxa
bilmirik...”

yazısı səh.4-də

Azərbaycanda dövlət himni haqqında Əsasnamədə dəyişiklik edilir

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT HIMNI

ÜZEYİR HACIBƏYOV
ƏHMƏD CAVAD

"Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında Əsasnamə" də dəyişiklik edilir. "Report" un xəbərinə görə, dəyişiklik texniki xarakter daşıyır.

Belə ki, əsasnamənin 6-cı maddəsində əsasən, hərbi hissələrdə, hərbi gəmilərdə, daxili işlər, sərhəd xidməti və milli təhlükəsizlik orqanlarında Azərbaycan Dövlət himninin ifa olunması, habelə himn ifa edilərkən hərbi qulluqçuların, daxili işlər və milli təhlükəsizlik orqanlarının sırası və reis heyətinə aid şəxslərin əsgəri rəsm-təzim etməsi hərbi nizamnamələrlə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən müəyyən edilən qaydalarla tənzimlənir. Bu maddədəki "milli təhlükəsizlik" sözləri "dövlət təhlükəsizlik və xarici kəşfiyyat" sözləri ilə əvəz edilir.

Eyni məzmunlu dəyişiklik əsasnamənin 10-cu maddəsində edilir. Azərbaycan Dövlət himninin daxili işlər, sərhəd xidməti və milli təhlükəsizlik orqanlarında, tədris müəssisələrində, idman yarışları zamanı, habelə Azərbaycanın idarələri və təşkilatları tərəfindən xarici dövlətlərin ərazisində tədbirlər keçirilərkən ifa olunması qaydaları bu əsasnamənin tələbləri əsas götürülməklə müəyyən edilir. Bu maddədə də "Milli təhlükəsizlik" sözü "dövlət təhlükəsizlik və xarici kəşfiyyat" sözü ilə əvəz ediləcək.

Dəyişiklik layihəsi Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılacaq.

Qeyd edək ki, 2015-ci ildə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin fərmanı ilə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi ləğv edilib, Dövlət Təhlükəsizliyi və Xarici Kəşfiyyat Xidməti yaradılıb.

"ABŞ-in parçalanmasını istəyəcəyik" - Yunker

Jan-Klod Yunker

ABŞ Prezidenti Donald Tramp Britaniyanın AB-dən ayrılmasını sevinclə qarşıladı. Axar.az xəbər verir ki, bu sözləri Avropa Komissiyasının rəhbəri Jan-Klod Yunker deyib. "Tramp həmçinin başqa ölkələri də Avropa Birliyindən ayrılmağa çağırırdı. Əgər hər şey

belə davam etsə, mən də Ohayo ştatının müstəqilliyinin elan olunmasını və Texas ştatının ABŞ-dən ayrılmasını istəyəcəyəm", - Yunker bildirib.

"Rusiya-ABŞ münasibətləri "soyuq müharibə" dövründəkindən də pisdir"

Dmitri Peskov

"Rusiya-ABŞ münasibətləri "soyuq müharibə" dövründəkindən də pisdir". APA-nın RT-yə istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov ABŞ-ın ABC telekanalında "Good Morning America" verilişin-

də deyib.

"Yeni "soyuq müharibə"? Əvvəlki ABŞ administrasiyasının addımlarını nəzərə alsaq, ola bilsin ki, münasibətlər daha pis durumdadır", - deyər o vurğulayıb.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.
- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22
- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

"Məktəbə getmək üçün əyin-başımız, dəftər-kitabımız olmayıb"

"Şərurlu İsfəndiyar" yazıb-oxuya bilməməsinin səbəbini açıqladı

"MTN işi" üzrə Sabuncu Rayon Məhkəməsində şahid qismində dindirilən naxçıvanlı oliqarx, "Şərurlu İsfəndiyar" kimi tanınan İsfəndiyar Axundov ifadə verib. Daim mətbuatın gündəmində olan İsfəndiyar deyib ki, yazıb-oxuya bilmir, ona görə də istintaq zamanı onun adından yazılanları oxuya bilməyib.

İş adamının bu açıqlaması geniş müzakirələrə səbəb olub. Bakıda inşa olunan bir çox hündürmərtəbəli binaları şirkəti inşa edən birinin yazıb-oxuya bilməməsinə inanmayanlar çox deyil. İsfəndiyarın ibtidai istintaq zamanı verdiyi ifadədən imtina etmək üçün belə bir açıqlama verdiyi fikri formalaşdır.

Əslində necədir? İsfəndiyar yazıb-oxuya bilirmi?

İş adamı ilə əlaqə saxlayıb bu mövzuda suallara aydınlıq gətirməsinə xahiş etdik.

"**Yazıb oxuya bilmirəm də, nə istəyirsiniz axı, əl çəkin**" - deyən İsfəndiyar əlavə edib ki, hazırda müflis durumdadır: "Çağırıldı, məhkəməyə getdim, fikrimi dedim. Mən bankrot olmuşam. Mənə qarşı hansısa addımlar olmayıb, bu yalan sözlərdir. Yazıblar da adımdan. Mən məktəbə getməmişəm. İmkansız olmuşuq. Məktəbə getmək üçün əyin-

başımız, dəftər-kitabımız olmayıb. Atam müharibədə olub. Döyüşüb gəlib, yaşı da çox olub, gec evlənib. Bizim ailəmiz böyük olub. 8 uşaq olmuşuq. Ona görə də məktəbə gedə bilməmişəm. Mənim təhsil almaq imkanım olanda isə yaşım keçmişdi".

İsfəndiyar deyir ki, sonradan zəhmətkeşliyi sayəsində Azərbaycanda tanınan tikinti maqnatına çevrilə bilib: "İndi bankrot oldum. Dövr belədir, krizisdir. İşlərimiz dayanıb. Bəlkə Allah-təala elə edəcək ki, işlərimizi davam etdirəcəyik. Yaşım az idi, 14 yarım vardı fəhləlik edirdim. Naxçıvanda, Şərurun Dərələyəz kəndində

fəhləlik etməyə başlamışam. Sonradan kolxozda, tikintidə işlədim, fəhləlik edirdim. 16 yaşından bənnalıq etməyə başladım. 27 yaşına qədər bənnalıq etdim. Hördüyüm divarlar adamların xoşuna gəlirdi. Beləcə də tikinti işində qaldım, öz işimi qurdum. Əlimə pul gələndə yazıb-oxumaq üçün çox gec oldu".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

İcra başçısının müavininin həyat yoldaşı niyə intihar edib?

Qəbələ Rayon icra Hakimiyyəti başçısının müavini Arif Allahverdiyevin həyat yoldaşı Natavan Allahverdiyeva intihar edib. Qadın özünü Nohurqışlaq kəndində yaşadığı evin tualetində asıb. Qadının niyə intihar etdiyi barədə dəqiq məlumat verilmir. Güman edilir ki, ailə-məişət zəminində olub. Məlumatla görə, N.Allahverdiyeva təxminən 1 ay əvvəl də özünə qəsd etmək istəyib. Meyit ekspertizaya göndərilib.

Məsələ ilə bağlı qaynarinfo.az-a Qəbələ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini, ictimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Ətəyev Osmanova bildirib ki, baş vermiş olayın təfərrüatları haqda məlumatlısındırlar: "Biz də bu haqda mətbuatdan xəbər tutmuşuq".

Arif Allahverdiyev isə telefon zənglərinə cavab verməyib. Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları hadisə yerində olub. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Musavat.com-a daxil olan məlumata görə, intihara səbəb ailədaxili münasibətlərin gərginləşməsidir.

□ E.HÜSEYNOV

Rusiya Ədliyyə Nazirliyi ÜAK-ın ləğvi üçün Ali Məhkəməyə müraciət etdi

Rusiya Ədliyyə Nazirliyi Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin ləğv edilməsi üçün Ali Məhkəməyə müraciət edib. Bu barədə APA-nın Moskva müxbirinin sorğusuna cavab olaraq Rusiya Ədliyyə Nazirliyindən məlumat verilib.

Nazirliyin İctimai Əlaqələr Departamentindən bildiriblər ki, ÜAK fəaliyyətində Rusiya Federasiyasının mövcud qanunvericiliyini pozub: "Rusiya Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən nəzarət-təftiş tədbirləri zamanı ÜAK-ın Rusiya qanunvericiliyini, eləcə də öz nizamnaməsinin müddəalarını pozduğu aşkarlanıb. Rusiya Ədliyyə Nazirliyi "İctimai Təşkilatlar haqqında" qanunu əsas götürərək ÜAK-ın Mərkəzi Şurasının Rəyasət Heyətinə aşkar olunan pozuntuların aradan qaldırılması ilə bağlı dəfələrlə xəbərdarlıq edib".

Qeyd olunub ki, təşkilat pozuntuları aradan qaldırmadığına görə bu il martın 3-də Rusiya Ədliyyə Nazirliyi Ali Məhkəməyə təşkilatın ləğvinə dair inzibati iddia qaldırılması üçün müraciət edib.

Rusiya Ali Məhkəməsinin qərarına əsasən, müvafiq məhkəmə işinə aprelin 11-də baxılacaq.

Xatırladaq ki, Ümumrusiya Azərbaycan Konqresi 2001-ci ildə yaradılıb.

Nazirlik tam orta təhsil səviyyəsində təmayülləşmənin tətbiqi qaydalarını açıqladı

Tam orta təhsil səviyyəsində təmayülləşmənin tətbiqində əsas məqsəd ümumi orta təhsil səviyyəsində təhsil nailiyyəti ilə fərqlənən, bu və ya digər fənn qrupu üzrə təhsillənməyə xüsusi meyil və maraq göstərən, ali məktəbdə təhsillərini davam etdirmək potensialına malik şagirdlərin müəyyən edilməsi və onlara səmərəli təhsil şəraitinin yaradılmasından ibarətdir.

Təhsil Nazirliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, hazırda respublikanın 5 şəhər və 36 rayonunu əhatə edən 182 məktəbdə təmayül sinifləri fəaliyyət göstərir. Hər bir təmayül istiqaməti üzrə ayrıca tədris planı və proqramları hazırlanıb təsdiq edilib. Təmayül istiqamətləri üzrə tədris planlarında həftəlik 30 dərslər müəyyən olunub.

2017-2018-ci dərslər ilində ümumtəhsil məktəblərində təmayülləşmənin tətbiqi əvvəlki illərlə müqayisədə genişləndiriləcək, təmayül siniflərində şagirdlərin sayı minimum 20 nəfər olmaqla kompleksləşdiriləcək.

Təmayülləşmənin tətbiqi ilə bağlı rayon və şəhərlər üzrə hər bir məktəbin imkanları, yol infrastrukturunu, maddi-tədris bazası və kadr potensialı nəzərdən keçirilib şagirdlərin meyl və maraqlarına əsasən təmayül sinifləri təşkil olunacaq. Həmçinin könüllülük əsasında ümumtəhsil məktəblərinin adı siniflərində, yaxud ilk peşə və orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsilini davam etdirmək istəyən şagirdlər haqqında məlumatlar toplanaraq valideynlər arasında müvafiq izahat işləri aparılır.

Şagird sayı təmayül və yaxud adı siniflərin yaradılması üçün yeterli olan bütün məktəblərdə həmin siniflər təşkil ediləcək. Hər hansı bir məktəbdə şagirdlərin sayı və seçimi təmayül sinfi təşkil etməyə imkan vermədiyi halda, bu və ya digər təmayül istiqamətini seçmiş şagirdlər yaxın ərazidəki həmin təmayül sinfi təşkil edilmiş məktəbdə təhsilini davam etdirə biləcək. Təmayül istiqamətini seçməmiş şagirdlər üçün isə məktəblərdə mövcud uşaq sayı ilə adı siniflər açılacaq.

İlk peşə və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə sənəd verən, lakin qəbul ola bilməyən IX sinif məzunları arzu etdikləri halda, təlim göstəricilərinə əsasən, müvafiq təmayül və ya adı siniflərə qəbul olunacaqlar.

Təmayül siniflərində və adı siniflərdə müəllimlər tədris planlarında nəzərdə tutulan saatlar üzrə öz ixtisaslarına uyğun dərslər yükü ilə təmin ediləcəklər.

Azərbaycan vətəndaşları son vaxtlar xüsusilə Bolqarıstanda daşınmaz əmlakla böyük maraq göstərirlər. Bu barədə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin rəsmi mətbu orqanı olan "Mülkiyyət" qəzetinə yer alan məqalədə deyilir. Bildirilir ki, indiyədək bir neçə yüz Azərbaycan vətəndaşı Bolqarıstanda müxtəlif növ daşınmaz əmlak əldə edib. Bolqarıstanın Azərbaycandakı səfirliyinin məsləhətçisi Stoyko Stoykov deyir ki, burada 30 min dollara dənizin kənarında yeni tikilən binalarda təmir olunmuş və yaşayışa tam hazır olan mənzil almaq olar: "Sizin vətəndaşlar əsasən dənizin kənarında, o qədər də böyük olmayan 50-100 kvadratmetrlik mənzillər alırlar. Onlar bu evlərdə ilin 2-3 ayı qalsalar da, qalan aylarda burada onların qohumları yaşayır".

Nəşrin məlumatın görə, Bolqarıstan Avropa Birliyinə daxil olmağa hazırlaşdığı üçün burdan əmlak alanlar bir neçə il sonra Avropaya sərbəst gəlib gedə biləcəklər.

Həmçinin həm yeni bazar olduğuna, həm də dünyadakı maliyyə böhranının təsirinə görə Bolqarıstanda daşınmaz əmlak indi çox ucuzdur.

Hazırda ölkə vətəndaşlarının ən çox maraq göstərdiyi ölkə Türkiyədir. Türkiyədə vətəndaşlarımızı əsasən turizm potensialı cəlb edir. Antalya, Kəmə, Bələk, Alanya və ümumilikdə Aralıq dənizinin ətrafı təxminən 30 min dollar dəyərində ev almaq üçün əlverişlidir. Xaricdəki evlərin qiymətinə müxtəlif amillər, hətta iqlim də təsir edir.

Amma azərbaycanlıların getdikcə daha çox hissəsi əmlak almaq üçün Avropaya üstünlük verir. Avropada ev almağa marağın səbəblərindən biri burada hotellərin bahalıdır. Üstəlik, maliyyə böhranı nəticəsində Almaniya, Böyük Britaniya, Avstriyada evlərin qiyməti kəskin enib və ucuz qiymətlər indi də qalır. Nəticədə bir qədər qərribə görünərsə də, 30 min dollarlıq evləri Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində də tapmaq olar. Fransa və İngiltərədə 30

min dollara ev tapmaq çətindir.

Avropada ipoteka ilə ev satışı da geniş yayılıb. Burada evlərin 60-70%-i ipoteka ilə satılır. Azərbaycan vətəndaşları da istənilən Avropa ölkəsində ipoteka krediti ilə ev ala bilər. Burada ipoteka kreditləri 3-4%-lə 25-30 ilə verilir.

Qeyd edək ki, qanunvericiliyə görə, istənilən şəxs Avropa ölkələrində ev almaq hüququna malikdir. Lakin bu, daşınmaz əmlakın bütün növlərinə aid deyil - Avropa ölkələrinin bəzilərində, məsələn, Bolqarıstan və Slovakiyada torpaq almağa qadağa var.

Onu da qeyd edək ki, son zamanlar xarici turistlərin Bakıda və bölgələrdə daşınmaz əmlak marağı artıb. Xüsusən ərəb ölkələrindən gələnlər və İran vətəndaşları Bakıda mənzil almağa üstünlük verirlər. Həmçinin aldığımız məlumatlara görə, ərəblər ov etmək üçün əlverişli olan Hacıqabulda, Qəbələdə və digər bölgələrdə torpaq və ev alırlar.

Bu məsələlərə münasibət bildiren daşınmaz əmlak bazarı üzrə ekspert, iqtisadçı Ramil Osmanlı qeyd etdi ki, burada müxtəlif səbəblər var: "Təbii ki, ən aktual səbəb Azərbaycanda da-

Azərbaycandan xaricə çıxarılan böyük pullarla bağlı ilginç detallar

Ölkənin məmur-oligarxları milyonlarını hansı ölkələrin mənzil bazarına yatırır; imkanlıları xaricə üz tutmağa sövq edən səbəblər...

şınmaz əmlakla qoyulan investisiyanın likvidliyinin aşağı olmasıdır. Azərbaycanda daşınmaz əmlakla yatırılan investisiyalar artıq səmərəli deyil. Gəlir gətirmək imkanları o qədər yüksək deyil. Risklər həddindən artıq çoxdur. Həm hüquqi risklər, həm iqtisadi risklər var. Əmlakın dövlət ehtiyaclarının üçün alınması kimi problemlər, şəhərsalma ilə bağlı söküntülər və sair. Eyni zamanda mövcud makroiqtisadi vəziyyətin geriləməsi nəticəsində Azərbaycanda, xüsusilə kom-

mersiya obyektlərinin gəlirliliyinin aşağı düşməsi, iqtisadi aktivliyin azalması da insanları daşınmaz əmlak bazarına yatırım etməkdən çəkirdən amillər sırasındadır. Bu səbəblərlə yanaşı, ölkənin maliyyə bazarıda baş verən proseslərin də təsiri var. İki ildir ki, biz bu mövzuda danışırıq. Azərbaycanda vətəndaşlar əmanətlərini banklardan geri çəkirlər. Amma onu heç bir yerə yatırırlar, nağd pul formasında dollarla əllərində saxlayırlar. Yeganə ola-raq SOCAR istiqrazlarını çıxmaq

şərtlə (o da qismən), hökumət ölkədə həmin vəsaitlərin iqtisadiyyata cəlb edilməsi baxımından hər hansı bir addım atmır. Həmin vəsaitlərin iqtisadiyyata yönəldilməsi üçün Azərbaycanda ən vacib olan məqam mənzil öz real bazar dəyərini tapmasıdır. Nə qədər ki, mənzil real bazar dəyərini tapmayıb, bu problemlər davam edəcək".

Ərəblərin və İran vətəndaşlarının Azərbaycanda daşınmaz əmlak bazarına yatırım etməsinə münasibət bildiren Ramil Osmanlı bunun kütləvi xarakter daşmadığını vurğuladı: "Xarici vətəndaşların Azərbaycanda torpaq almasına qanun icazə vermir. O baxımdan mən inanmıram ki, hansısa xarici vətəndaş Azərbaycanda mənəvi bağlılıq olmayan adamın adına böyük məbləğdə investisiya qoyub əmlak alsın. Bu inandırıcı məlumat deyil, sadəcə, spekulasiyadır. O ki qaldı binada mənzil almaq məsələsinə, bu kimi faktlar hər zaman olub və bu gün də var. Əvvəl Gürcüstan vətəndaşı olan azərbaycanlılar pay-

taxtdan mənzil alırdılar. Son illərdə İran vətəndaşlarının Azərbaycana axını müşahidə olunur. Ancaq hesab etmirəm ki, bu kütləvilik daşıyır. İndiki şəraitdə Azərbaycanda daşınmaz əmlak bazarında əsaslı bir dəyişikliyə gətirib çıxaran yenilik yoxdursa, xarici vətəndaşların mənzil almasının kütləvi xarakter daşıya-çağını güman etmirəm".

Ekspert hesab edir ki, xarici vətəndaşların Azərbaycanda torpaq sahibi olmasını qadağan edən qanuna dəyişiklik edilərsə, bu, iqtisadi baxımdan sərfəli ola bilər, ancaq dövlət maraqları baxımından yox: "Bu, iqtisadi baxımdan faydalı bir dəyişiklik olsa da, mən bunun tərəfdarı deyiləm. Belə olan halda İran kimi ölkələr Azərbaycan torpaqlarının yansını pulla alırlar. Ona görə də mənim bu məsələdə mövqeyim fərqlidir. Xarici vətəndaşlar Azərbaycanda torpaq sahələrini yalnız bir illiyə icarəyə götürə bilərlər. Bundan daha artıq müddətə torpağı icarəyə götürməyə qanunvericilik icazə vermir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

Bacısı Sevinc Osmanqızından imtina etdi - səbəb nədir...

Xanım jurnalist "Bundan sonra hansı azadlıqdan danışmaq olar?" deyir; bu fakt isə nə birincidir, nə də sonuncu

"Mən, Lalə Osman qızı Hacıyeva Sevinc Osman qızı Mirzəyeva ilə bir atanın, bir ananın övladlarıyıq. Həyatımızda nə siyasi baxışlarımızı görə, nə də şəxsi zəmində son vaxtlardək ciddi problemlərimiz olmayıb". Bunu APA-ya təqdim etdiyi müraciətində hazırda ABŞ-da yaşayan jurnalist Sevinc Mirzəyevanın (Osmanqızı) bacısı Lalə Hacıyeva qeyd edib.

L. Hacıyeva bildirib ki, son iki ildə Sevincin siyasi mövqeyini kəskin dəyişməsi onda təəssüf yaradıb: "Mənim dəfələrlə və təkidlə ona sağlamlıq siyasəti mövqə nümayiş etdirmək üçün təsir etməyimə baxmayaraq, o öz fikrindən əl çəkmədi. Məhz buna görə də bizim siyasi baxışlarımız qarşı-qarşıya gəldi. Uzun düşüncələrdən sonra siyasi mövqeyimi mətbuat vasitəsilə açıqlamaq qərarına gəldim. Mən dəfələrlə elektron media vasitəsilə Sevincin doğma vətənim Azərbaycanın, onun siyasi rəhbərliyi barədə yazdığı fikirlərə tənqidi münasibətim bildirmişəm, ailəmin təbiəsinə yaraşmayan mövqədən əl çəkəməsinə böyük bacı kimi də tələb etmişəm. Onun möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyev və çox hörmətli birinci vit-

se-prezident, xanım Mehriban Əliyeva haqqında yazdığı fikirləri qətiyyətlə rədd edirdim. Onun bu məsuliyyətsiz mövqeyini siyasi səbəbsizlik hesab edirdim. Və onun kimlərsə əlində siyasi oyuncaq olmasına üzülürəm".

L. Hacıyeva həmçinin bacısının mövqeyinə görə atası, mərhum Osman Mirzəyevin adının hallandırıldığını, onun ruhunun inciməsindən narahat olduğunu da qeyd edib: "Onunla bağlı müzakirələrdə atamın adının hallandırılması, Osman Mirzəyevin adının belə müzakirələrdə çəkilməsi mənə rahatlıq vermir".

L. Hacıyeva müraciətinin sonunda qeyd edib: "Bütün bunları nəzərə alaraq mətbuat vasitəsilə bəyan etmək istəyirəm ki, mən Sevinc Osman qızı Mirzəyeva ilə artıq heç nə bağlamıram".

Qeyd edək ki, S. Osmanqızı bir neçə ildir ki, ABŞ-da yaşayır. O, hazırda Meydan.TV ilə əməkdaşlıq edir. Son aylarda o, Xocalı soyqırımı ilə bağlı mübahisəli fikirlərinə görə gündəmə gəlmiş və sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən kəskin tənqid olunmuşdu.

S. Osmanqızı Meydan TV-yə bu məsələ ilə bağlı mövqeyini açıqlayıb. Deyib ki, görün necə bir zamanda yaşayırıq ki, bacı öz bacısından imtina

edir: "Bundan sonra hansı azadlıqdan danışmaq olar? İnsanları 1937-ci il repressiyasında olduğu kimi öz qohumundan imtina məktubu yazmağa məcbur edirlər. Mənim bacım namuslu, qeyrətli bir Azərbaycan xanıdır. O, heç vaxt adının, ailəsinin adının mətbuatda hallanmasını istəməz. Görün hətta ölkəni tərk edən, xaricdə olan vətəndaşlarımızdan əl çəkmirlər. Onlara əl çatmayanda ailə üzvlərini incidirlər. Bu manipulyasiyanı qəti pisləyirəm".

Amma bu, Azərbaycanda nə ilk, nə də son haldır. Çünki daha öncə onlarla belə nümunə olub. Xüsusən də siyasi səbəblər ucubandan bu sayaq bəyaxatları zaman-zaman eşitmişik. Meydan TV təmsilçilərinin təmsilində bu, özünü daha çox göstərib. Meydan TV-nin rəhbəri Emin Millinin qohumları ondan imtina etdiklərini bildiriblər. Eyni media qurumunun əməkdaşı Günəl Mövludun valideynləri də ondan imtina ediblər.

11 sentyabr 2015-ci ildə sa- biq vicdan məhbusu, hazırda Hollandiyada mühacirətdə yaşayan Rəsul Mürsəlovun ailəsi ondan imtina edib. İmtina ərizəsini gənc fəalın atası Maarif Mürsəlov yazıb. Müraciət Prezident Administrasiyasına, Baş Prokurorluğa, Daxili İşlər Nazirliyinə, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinə və Ombudsman Aparatına göndərilib.

Bəyanatda bu sözlər yer alır: "Biz oğlumuz Rəsulun siyasi fəaliyyətini dəstəkləmir və ondan imtina etdiyimizi bəyan edirik. Bunu nəzərə almağınızı və Rəsul Mürsəlovu bundan sonra bizim ailə ilə əlaqələndirməyinizi xahiş edirik".

Qohumlar arasında siyasi mövqeyə görə münasibətləri kəskinləşən məşhurlar da var. Bu sıraya Sərdar Cəlaloğlu ilə Qurban Məmmədov da daxil etmək olar. İllər öncə siyasi polemikalarda qarşı-qarşıya gələn qardaşlar həmin vaxt fərqli mövqələrdən çıxış etsələr də, sonradan bu soyuqluq münasi-

bətlərə də təsir edib. Hazırda onlar da bir-birini danışdırmır.

"Azadlıq" qəzetinin baş redaktoru Qənimət Zahidlə qardaşı, satirik yazar Mirzə Sakit arasındakı buzların təməli isə illər öncə qoyulub. Öncə maddi problemlər, ardınca Mirzə Sakitin "Azadlıq" qəzetində çapı mümkün olmayan şərtləri ilə bağlı narazılıq yarandı. Və qardaşlar yollarını ayırdılar. Daha çox Mirzə Sakitin müsahibələrində bu narazılıq detalları və sərt ifadələr öz əksini tapır. Son olaraq qohumlarının həbsdən sonra bu narazılıq özünü daha çox büruzə verir.

Bundan başqa, Q.Zahidin həbsdə olan qardaşı oğlu Rüfət Zahidov və əmisi oğlu Rövşən Zahidov qohumları Qənimət Zahiddən imtina etdiklərini bildiriblər.

Zərdüşt Əlizadə və Araz Əlizadə qardaşları arasındakı gərginlik, narazılıq isə Azərbaycan jurnalistləri üçün qədim mövzudur. 1990-cı illərin əvvəllərində bir partiyanın - ASDP-nin həmsədrləri olan qardaşlar daha sonra yollarını ayırdılar. Bunun səbəbləri barədə çox adamın məlumatı olmasa da, qardaşlar bir-birinin ünvanına media vasitəsilə hər hansı sərt ifadə işlətməyiblər.

Hələ bu, bizim haqqında bildiyimiz və yazdığımız imtina hekayələrindən bir neçəsidir. Azərbaycanda son illər özünü siyortalamasının ən "etibarlı" yolu radikal mövqeyi ilə seçilən qohum-qardaşla əlaqəni kəsmək, ən radikal üsul isə ondan imtina etdiyini media vasitəsilə bildirməkdir. Bir çox hallarda isə imtina olunan şəxslər xüsusi narazılıq göstərmirlər. Çünki onlar reallığı bilir və yaxınlıqdan inciməmək xətti götürürlər.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Aprelin 2-də Azərbaycanın Kəlbəcər rayonu Ermənistan tərəfindən işğal edilməsindən 24 il keçir. 1936 kvadrat kilometr ərazisi, 60 min əhalisi, 128 kəndi olan Kəlbəcər rayonu Dağlıq Qarabağ müharibəsi başlayandan iki tərəfdən mühasirədə idi, 1992-ci ildə Laçının işğalından sonra Kəlbəcərin daha bir tərəfi bağlandı və rayon 3 tərəfdən düşmən mühasirəsində qaldı. Kəlbəcərin Azərbaycanın digər bölgələri ilə əlaqəsi yalnız 3500 metr hündürlükdə olan Murov dağı vasitəsilə həyata keçirilirdi.

Ermənistan və Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin hərbi birləşmələri Kəlbəcərin mühasirədə qalmasından yararlanaraq Rusiya hərbiçilərinin köməyi ilə 1993-cü il aprelin 2-də oranı işğal etdilər. Kəlbəcər uğrunda gedən döyüşlərdə 55 hərbi və 220 mülki şəxs həlak olub, minlərlə sakin yaralanıb, 321 nəfər əsir götürülüb. Ovaxtkı qiymətlərlə rayonun xalq təsərrüfatına 703 milyard 528 milyon rubl ziyan dəyib.

Azərbaycanın ərazicə ən böyük rayonu olan Kəlbəcər ölkənin bir nömrəli strateji nöqtəsi sayılırdı. Qarabağın qala qapısı adlanan Kəlbəcərin işğalı ilə Ermənistan və Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejim 3500 metr hündürlükdə olan Mu-

rov yüksəkliyini ələ keçirdi. Həmçinin Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında ən yaxın quru yolu açılmış oldu. Məhz bu üstünlükləri əldə etdikdən sonra çox keçmədi ki, Ermənistan qısa zamanda Azərbaycanın daha beş rayonunu işğal edə bildi.

Azərbaycanın cənub-qərb bölgəsinin zirvəsi hesab olunan Kəlbəcər rayonu dəniz səviyyəsindən 1500-3800 metr yüksəklikdə Tərtər çayı vadisində Kiçik Qafqazda yerləşir. Kəlbəcər antik dövrün abidəsi olmaqla, çox zəngin flora və faunası olan bir təbiət muzeyidir. Azərbaycanın ən mənərəli və şəfa mənbəli rayonlarından biridir, burada tanınmış İstisu və digər çoxsaylı mineral bulaqlar, qızıl da daxil olmaqla, saysız-he-

Kəlbəcərin işğalı daha 5 rayonun işğalına yol açıb

Azərbaycanın ərazicə ən böyük strateji rayonunun işğalından 24 il keçir

sabsız təbii sərvətlər yerləşir. Kəlbəcər təbiətində dünyada nadir sayılan dərman bitkiləri, ağaclar da yer alırdı ki, artıq 24 ildir ermənilər bu təbii sərvətləri talan edirlər.

Ermənilər Kəlbəcərin təkcə təbii sərvətlərini deyil,

infrastrukturunu, yaşı min ildən yuxarı olan tarixi abidələrini də məhv ediblər. Rayon işğal olunarkən 140 iri və orta müəssisə, 90 məktəbə-qədər uşaq müəssisəsi, 115 ümumtəhsil məktəbi, 1 texniki peşə məktəbi, 107 xəstə-

xana və tibb müəssisələri, 214 mədəniyyət ocağı ermənilər tərəfindən yandırılıb, darmadağın edilib. Artıq 24 ildir Kəlbəcər rayonunun əhalisi ölkənin 61 rayon və şəhərində məskunlaşılıb. 1993-cü ildə BMT Kəlbəcər rayonunun qeyd-şərtsiz azad edilməsi, erməni qoşunlarının çıxarılması barədə 4 qətnamə qəbul edib. Lakin bu günədək Ermənistan həmin qətnamələri yerinə yetirməyib. BMT kimi dünyanın ən böyük beynəlxalq qurumu isə verdiyi qətnamələrin yerinə yetirilməsi üçün Ermənistanla heç bir təzyiq etmir. İşğalçı Ermənistan isə bundan istifadə edərək daha

bir məkrli niyyətini-Kəlbəcər-də erməni əhalinin məskunlaşdırılmasını həyata keçirir. Ermənistan həm öz vətəndaşlarını, həm də Suriyadan köç edən erməniləri Kəlbəcər rayonunda məskunlaşdırır.

Hər il olduğu kimi, bu il də Kəlbəcərin işğalının ildönümü ilə əlaqədar Bakı şəhərində məskunlaşmış kəlbəcərlilərin və ictimaiyyət nümayəndələrinin toplantısı keçiriləcək.

Toplantı aprelin 2-də saat 10.30-da Şəhidlər Xiyabanında uyuyan şəhidlərin məzarlarının ziyarəti ilə başlayacaq. Eyni zamanda Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətində də rayonun işğalının ildönümü ilə bağlı tədbir keçiriləcək.

□ Etibar SEYİDAĞA

“Bu, millətin taleyidir...”

Ötən gün əsrin əvvəllərində mart ayında baş verən azərbaycanlıların soyqırım gününü qeyd etdik. Xatırladaq ki, 1918-ci ildə erməni silahlı qüvvələri Bakıda 12 min dinc əhalini qəddarlıqla qətlə yetirib. Soyqırımın davamı olaraq digər bölgələrdə, o cümlədən Qubada, Zəngəzur qəzasında, Şamaxıda ümumilikdə 50 min azərbaycanlı xüsusi amansızlıqla öldürülüb...

Sabah-2 aprel tarixində isə Azərbaycanın digər faciələrindən biri olan Kəlbəcərin işğalı gününü qeyd edəcəyik. Bununla da təqvimin demək olar ki, bütün aylarında hansısa faciəni yenidən xatırlayırıq. Məsələn, yanvar ayında 20 Yanvar faciəsini, fevralda Xocalı faciəsini, martda soyqırım, apreldə Kəlbəcərin, may ayında Şuşa və Laçının işğalını qeyd edirik. Digər ayları da bu siyahıya aid etmək olar, hətta bəzi aylarda iki faciə qeyd olunur. Lakin ildə bir dəfə olsun belə işıqlı zəfər, qələbə günümüz yoxdur. Adətən xalqlar qələbə günləri ilə qürurlanırlar, bu da sanki onlara bir stimül verir. Məsələn, qardaş Türkiyə dövlətində çoxlu sayda zəfər günləri var. Bunlardan “Çanaqqala zəfəri”, İstanbulun fəthi ilə bağlı keçirilən zəfər günlərini qeyd etmək olar. Təbii ki, bu cür təqvimlər xalqı ruhən,

psixoloji baxımından formada saxlayır. Amma hər ayda hansısa faciəni qeyd etmək insanlarda ruh düşkünlüyü, əzginlik yaradır. Bəzən cəmiyyətdə baş verən bir sıra çatışmazlıqları, insanların bir-biri ilə normal münasibət qurmamasını, məişətdən tutmuş siyasətdə gedən dişmələri bu amillərlə bağlayırlar.

Bəs niyə Azərbaycanın işıqlı, şanlı qələbə günü yoxdur?

Mövzu ilə bağlı xalq şairi, VHP sədri Sabir Rüstəm-xanlı “Yeni Müsavat”a danışdı:

“1918-ci il, 28 may Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin yarandığı gün xüsusi gün kimi qeyd olunmalıdır. Bu tarix doğrudan da təkəcə Azərbaycanın, Qafqaz türklərinin deyil, Türkiyə Cumhuriyyətinin və digər bizə qonşu olan müstəqil dövlətlərinin taleyində də

dərin iz buraxmış bir tarixdir. Daha bu cür tarixi gün həmin ilin sentyabrın 15-i Bakının erməni bolşeviklərindən azad olduğu gündür. Çox parlaq gündür, aylarla qan tökülüb, savaş gəlib və Azərbaycanın paytaxtı Gəncədən Bakıya köçürülüb. Bu da bizim tariximizin çox mühüm hadisəsidir. 28 may tarixi hazırda Respublika günü kimi təqvimlərdə qeyd olunur. Lakin onun qədər əhəmiyyətli olan 15 sentyabr olayı təəssüf ki, bu qədər layiqli şəkildə qeyd olunmur. Mart ayında ermənilər Bakıda azərbaycanlılar qarşı kütləvi şəkildə böyük soyqırım törətmişdilər. Bundan sonra Bakı azad edildi və əslində o hadisələrin intiqamı alındı. Bu səbəbdən bu tarix də qeyd olunmalıdır.

Digər tarixlərə gəldikdə isə tariximiz ağır faciələrlə, itkilərlə doludur. Bu, millətin taleyidir. Hələ ki nə birliyə, nə də əraziləri bütövlüyümüze nail ola bilməmişik. Bəli, 1991-ci ildə öz müstəqilliyimizi əldə etmişik və ərazimizin bir hissəsini də itirmişik. Buna görə də təkəcə torpaqlarımız ya-

Sabir Rüstəm-xanlı:
“Biz yaşlardan çıxma bilmirik...”

rımçıq deyil, həm də ürəyimiz, gördüyümüz işlər yarıncıqdır. Ovqatımız da bununla bağlıdır. Biz yaşlardan çıxma bilmirik, bir-birinin ardınca ancaq yaşlarıdır. Qarabağ münəqişəsi həll olunmayıb və demək olar ki, bu proses davam edəcək. Amma ümid edirik ki, bizim səfərimiz Qarabağ torpaqlarının azad olunması və Güney, Quzey Azərbaycanın bütövlüyü ilə bağlı olar. Hələ bizim millətin görəcəyi işlər var. Ona görə də böyük zəfər bayramı haqqında düşünmək imkanı yoxdur. Bu bayramı süni surətdə yaratmaq olmaz. Gərək bu

Fazil Mustafa:
“Əldə etdiyimiz ən böyük uğur müstəqilliyimizdir”

bayram olsun ki, onu da qeyd edək”.

Deputat Fazil Mustafa da qeyd etdi ki, 28 may tarixi Azərbaycan tarixinin ən böyük zəfər günüdür: “Söhbət hansısa döyüşdə, müharibədə qalib gəlməkdən gədirsə, bu bir qədər ideoloji xarakter daşıyan məsələlərdir. Biz Türkiyədən fərqli olaraq gənc dövlətlik, 70-80 yaşımız yoxdur. Və bu dövr ərzində bizim əldə etdiyimiz ən böyük uğur müstəqilliyimizdir. Hələ ki biz böyük dövlətlər kateqoriyasında deyilik. Adətən böyük zəfər gününü qeyd edən dövlətlər

keçmiş imperiyalardan doğan dövlətlərdir. Biz, sadəcə, özümüzü qurtarmış dövlət qismindəyik. Ona görə də bizim ən böyük zəfərimiz 28 mayla bağlıdır. Bizim ermənilərlə savaşımız da genişmiqyaslı savaş deyil. Yəni bu da lokal bir savaşdır. Ona görə də rayonlarımızın işğal olunmasının, əldən getməsinin faciə tarixi kimi göstərilməsi doğru deyil. Çünki Azərbaycan rayonlarla işğal olunmur ki... Əgər bununla bağlı hansısa saziş imzalanırsa, bu zaman bu məsələni üzüntü ilə qeyd edərdik. Amma indi belə bir şey yoxdursa və torpaqlarımızın geri qaytarılması ümidi ilə yaşayırsınızsa, həmin tarixləri faciə kimi qeyd etməyimiz yanlışdır. Çünki millətlərin tarixində dirçəlişlə bağlı ölüm və çöküş tarixləri də olur. Millət o çöküş tarixlərinə çox önəm verəndə gələcəyin qələbə kimi stimullaşdırılmasını tapa, doğru istiqamətə gedə bilmir... Amma Xocalı faciəsi və 31 mart soyqırım günü siyasi mahiyyət daşıyır. Bu faciələrin dünyada tanınması üçün ideoloji əsas olduğundan onu qeyd edirik. Amma bunu ifadə etmək ağılaq üçün, kədər üçün deyil ki. Azərbaycanlıların ermənilər tərəfindən soyqırma məruz qalmasının siyasi sənədlərinin gələcəkdə qəbul olunması üçün bunu qeyd etməyimiz vacibdir”.

□ Xəlida GƏRAY

Moskvada rastlaşdığım ilk dükandan özümə təzə gündəlik dəftərcəsi aldım. Qəribədir, bu, məni bərk ilhamlandırdı. Səhər tezdən durub həmin dəftərlə Moskva küçələrinə çıxıram. Bilirəm, bu dəftər, bu qələm özü məni lazımı ünvanlara gətirib çıxaracaq. Təzə dostlar, təzə görüşlər, təzə sevgilər bəxş edəcək mənə.

Məni həmişə ruslar həddən artıq çox sevib. İlk dəfə 1968-ci ildə baş verdi bu ağırlıq sevda. O vaxt bərk xəstəydim. Əcəl məni hərleyirdi. Ağzım çup-quruşdu. Həkimlər məni su içməyə qoymurdular. Ancaq dodaqlarımı yaşlayırdılar pambıqla. Bir gün yataqda uzanıb ölümü gözlərkən, qəfildən gün işığı düz gözümün içinə vurdu. Göz qapaqlarımı birtəhər qaldırıb qarşımda 8 yaşlı bir rus qızını gördüm. Sonra həkim girdi otağıma. Mənə dedilər ki, sən yaşamalısən. Dedilər, ayağa qalx.

Ayağa qalxınca ilk ağrı məni sarsıtdı. Ayaq dabanlarımı çartlamışdı susuzluqdan. Həkim bir tərəfimdə, qızıcığaz o biri tərəfimdə birtəhər qoluma girdilər. Dartıb gətirdilər məni heyət-dəki gün işığına. Dedilər - yaşa...addımla...

Qorxurdum öz ilk addımdan. Sol ayaq pəncəmi bir müddət havadan asılı vəziyyətdə saxladım. Basanda day ağır-filan yoxdu. Yaşamaq olardı artıq...

İndi yenidən bu vəziyyətdə Moskva çıxıram.

Ünvan Qızıl meydan, Kremli al ulduzlandırı.

***

Moskva Kremlinin ümumi sahəsi təxminən 28 hektardır. Niyə məhz 28? Hə, bax, bu çox maraqlı bir sualdır. Ay cismi, göydə 28 gün yaşayır. 14 gün doğur, 14 gün ölür sanki. Bu vaxt həmin Ay cisminin, Ay nurunun yerdeki hərəkət marşrutu, belə deyək, yol trayektoriyası təxminən elə 28 hektar ərazini əhatə edir özündə. Yəni bu, bir Ay meydanıdır. Ayın hər 28 mənzili burda bir rəmlə işarələnib. Təzə ayın işıqlandırdığı 14 hektar ərazidə Rusiya ali dövlət rəsmilərinin, o cümlədən Vladimir Vladimiroviç Putinin iş kabineti yerləşir.

Yerdə qalan 14 hektar ərazi o qədər də uğurlu sayılır. Dünyə təcrübəsində, oxşar 28 hektarlıq meydanlara rusca "Plohada dvux lun" deyilir. Yeni Kremi daxilində iki fərqli meydan mövcuddu - bir tərəf ağ ayın ixtiyarındadır, digər tərəf isə necə deyirlər, qəribə ayın. Deyilənə görə, qədim Kəbənin ilkin ərazisi də eynən bax bu cür 28 hektar olub.

Qızıl meydanla ilk tanışlığımı "Naməlum əsgər" abidəsi önündə bir dəqiqəlik sayğı duruşu ilə başladım. Sonra ətrafa diqqət etdim. Münasib bir yer axtarırdım ki, ordan Kreml, Rusiya, sirlilə-sehirli rus ruhuyla birbaşa təmas keçim. Qəfil qarşımda nəhəng "56 sayılı yeməxana" lövhəsini görüb, həəəə, nəhayət, barmağımı dişlədim. Öz-özümə dedim: "56 yaşım var. Bu, işarədi. Yəni məqam burdadı. Əyləş burdakı kasıb stulların birində. Məhz bu nöqtədən sadə, kasıb rus xalqını izlə özünçün".

Əla. Müşahidə nöqtəmi düzgün seçmişdim. Qarşımdakı rus xalqıydı. Sadə. Kasıb. Ancaq çox qürurlu. Dikbaş. Öz

"Putin günlərlə yoxa çıxır, sinəsindən xaç heç vaxt əskik olmur" - rus yazardan "Yeni Müsavat" a sensasion açıqlamalar

Aleksandr Proxanov: "Bəli, indi biz beşinci imperiyanı qururuq"

sərtliyini, azca vəhşiliyini gizlətməyən bu sarışın insan kütləsi, uzun bir növbə təşkil edib aramla, nizam-intizamla qarşımdan keçib yeməxana kassasına tərəf yaxınlaşırdı. Əlindəki siniyə kefir, armud kompotu, qara çörək tikələri, borş, kələm turşusu yığımış bu xalq öz sərt, çox amansız taleyinin min cür sınağından həmişə alını açığı, üzü ağ çıxıb. Bu, qalib xalqdı. Kasıb görsən də, eyni halda həm səxavətli, həm də qənaətcil görünür. Aza qanədir. Yaşayış minimum olsun, bəsidir - dünyanı öz qarşısında diz çökdürəcək. Bizlər kimi, uduzmağa, ağılamağa, sızlamağa, saysız matəm günləri keçirməyə qətiyyənlə alışımayıb. Ona bayram ver, qədəhinə azcana şərab süz, bir tikə qara çörəyini qoy qarşısına, vassalam! Möcüzələr baş verəcək.

Rus xalqının bu nadir, təkrarsız cəhətlərini rus yazarı Aleksandr Leskov özünün məşhur "Solaxay" romanında gözəl qələmə alıb. Mənim də eyni adlı romanım mövcuddu. Hiss edirdim ki, "solaxay" mövzusu Kreml, rus ruhuyla tanışlığımıza müəyyən bir çığırdı. Bu çığırla sola getsəm, mütləq lazımı ünvanlara çıxacağam. Bu çığırda rastlaşacağım baş solaxay isə bir gün məhz Vladimir Vladimiroviç Putin olacaq bəlkə də. Hələlik onunla görüşməmə də nəfəsini, həminəri hiss edirdim öz qarşımda. Ondan isti yox...soyuq, amansız şaxta vurur sifətimə. Putinin bu həminəri, istisini deməzdim...yox...soyğununu, şaxtasını mənə gətirmiş kəs indi qarşısında durduğum məşhur rus yazarı Aleksandr Proxanovdu. Dediynə görə, indicə Kremldən, prezident Putinlə görüşdən qayıdır.

Çalışıram ondan bu insanın qoxusunu alım. Hiss edim kimdi bu kəs, bu solaxay oxşarım. Görüm necə oldu ki, son bir il özün-

"Biz ruslar heç vaxt yadlara boyun əyməmişik. Ancaq hər yoldan keçən öz əclafımıza kölə ola bilərik"

də rus xalqı möcüzələr silsiləsi göstərərək öz düşmənlərinin dizini bir-bir vurdu yerə. Necə, ABŞ-da seçki kampaniyasına müdaxilə etdi, Amerika kəşfiyyatının bütün fayllarını ələ keçirdi bir göz qırpmında. Türkiyəni, yəni köhnə Bizansı öz təsir dairəsinə alaraq, nəhayət, Bosfor sahillərinə çıxdı? İran, Turan, Suriya zirvələrinə qalxmış bu ikibaşlı vəhşi qartal üçün indi növbədə kimdi görsən? İndi kimin gözlerini dindikləməyə hazırlaşır?

Aleksandr Proxanov - ağır çəkili rus yazarı, ictimai-siyasi xadim mənim bu suallarını cavablandırmağa çalışır indi. Ona ilk sualım belə oldu:

- Rusiyanın, ilk növbədə prezident Putinin son uğurları, silsilə qələbələri dünya jurnalistlərinin dilindən düşür. Fenomen, rus yazarı Leskovun "Solaxay" əsərini xatırladılır. Solaxay qəhrəman, deyəsən, yenidən "birəni nalla mağı" bacarıb, eləmi, hə?

- Söhbət "rus möcüzəsindən" gedir orda. Biz ruslar möcüzəyə, qələbəyə, ixtiralarla, fəvqəlinə xüsusiyyətlərə meyillilik. Ancaq rus xalqıyla ilk tanışlıq aldadı olur həmişə. Bu xalq sadədən sadə, lay divar kimi düzdü. Əyriliyi qəbul etmir. Eyni halda, yad gözlərdə heç də xoşagəlməz görünür. Bizim, qəribədir, ilk növbədə qusurlarımız girir gözə, nəinki uğurlarımız. Bəli, bizdə tənbelliklə dəhşətli iş tempi qoşadır. Ayrılıqda deyil. Bizdə nə varsa, öz ziddiyyəti ilə birlikdədir, vəhdətdədir. Digər xalqlar bu ziddiyyətləri çoxdan həll ediblər sanki. Bir-birilərindən xeyli kənarda saxlayırlar bu mənfii, müsbət cəhətlərini. Biz yox...

- Rus möcüzəsi, görünür, belə şəraitdə yarana bilermiş ancaq.

- Raziyam. Biz ruslar heç vaxt yadlara boyun əyməmişik. Ancaq hər yoldan keçən öz əclafımıza kölə ola bilərik. Mütillik, itaətə meyillilik də var bizdə. Nöqsanlarımız saysızdı. Ancaq bir də görürsən möcüzə baş verdi-misal üçün, bir solaxay, çöp, kobud, sadəhəl adam gəlib bu nöqsanların hamısını həm təkrarladı, həm də məhv etdi bir

soşuram?

***

Rusiya Baş Ordu Qərargahının tam qonşuluğunda yerləşən bir kabinetdə səslənən bu çılgın cavablar məni bir an sarsıtdı. Heç inanmazdım ki, söhbət zamanı Aleksandr Proxanov qəfil söhbətin qavalını dəyişəcək. Sualların cavabını həm də elə özüm-dən-sadə Azərbaycan solaxayından eşitmək istəyəcək özü üçün.

Sükutum çox çəkmədi.

- Bütün xalqları, o cümlədən

digər xalqlar açıq özüyün. O cümlədən həm də siz.

- Siz imperiya sözünü gətirdiniz dilinizə.

- Bəli. İndi biz beşinci imperiyanı qururuq. İlk İmperiya Ki-yev Rusiyasıydı. İkinci, Ruryukların Moskva dövləti. Üçüncüsü Romanov xanədanı. Dördüncü imperiyanın rəngi qırmızıydı.

- Bəs indiki, beşinci imperiya nədi?

- O artıq yad əraziləri deyil, oxşar ruhları birləşdirəcək

özündə. Yeni Azərbaycanın ərazisi deyil, ruhu, imanı, bütün təmizliyi lazımdı bizə. Neft deyil, qazı deyil, ruhu məhz.

- Bəlkə mistikasi, hə? - deyib dərin sükuta qapılıram.

***

Sol pəncərədə gördüyüm Rusiya Baş Ordu Qərargahının nəhəng binası bir az da böyüdü bu an mənim gözümə. Üzərindəki ikibaşlı qartalın dimdiyi qəfildən parıldadı öz-özünə. Proxanovun zəif gözlərində də sanki bu işarı əks olundu elə bil. Bunu görəncə mistika mövzusu bir az da qabartdım.

- Bakıda, "Salyan kazarması" tərəfdə qədim bir rus ordu kilsəsi var. Kilsənin işə özü-nüz bilirsiniz, həm öz ikonası olur, həm bir çox gizli siri. Bu kilsənin də oxşar ikonası mövcuddu. Adına, "Azərbaycan ikonası" deyilir. Bilirsinizmi nə hiss etdim bu ikonada?

Sualım Proxanov, deyəsən, bərk maraqlandırdı. Zəif gözləri azcana alışdı.

- Nə hiss etdiniz bu ikonada? -Proxanovun mənə növbəti, ikinci sualı cavabsız qaldı.

- Azərbaycan, faktıdır, bir müddət Rusiya tərkibində olub. İndi qoy bir müddət, yaxud tam müddətsiz olaraq bir rus ikonası tərkibində olsun. Ruhlarmız bu növbəti dəfə beləmi birləşməli-dir.

- Bəli. Ərazilərimiz deyil, ruhlarmız birləşməlidir bu dəfə. İkonaların bir cəhəti var - qarşısında çox duat et, ağla, niyyətini pıçıldadır. Bir gün bu ikona mütləq buna cavab verəcək. Diriləcək. Kremlin özü bax bu cür dirilmiş daş ikonanı xatırladı.

- Putinin öz ikonası varmı? Cavab verirmisən həmin ikona Putinin dualarında?

- O, mistikdi. Hərdən günlərlə yoxa çıxır. Sinəsindən xaç heç vaxt əskik olmur. Dualarının həminəri şamın söləsi oynayırdı. Bunu kənardan müşahidə etmək çox təsirlidir.

- Bu xoşbəxtlik sizə müəssər olubmu heç?

- Əlbəttə. Xalqlarımızın bu dəfə əraziləri deyil, mistikaları, ruhları birləşəcək. Tale Azərbaycan Rusiya xalqlarının ruhunu Nizamidən üzübəri çoxdan birləşdirib. Heç kim, heç bir yad qüvvə bu taleləri bir-birindən ayırmaq qüdrətində deyil artıq.

həm rus, həm Azərbaycan xalqlarını bir vacib cəhət birləşdirir. Xalqlar, şüura deyil, üst və altşüura inanır. Xalq, ona ölüm, xəstəliklər, əzab gətirən məntiq aləminə, şüura öz taleyini nədi? Heç keçisini etibar etmərə. Buna görə...

Söhbətin bu məqamında Proxanovun səsi girdi araya. Nəhayət, bir nöqtədə fikirlərimiz birləşdi. Bir də haçalanmadı.

- Buna görə xalq şüura biət edən ziyahlara deyil, Putin kimi solaxaylara, Stalin kimi altıbarmaqçılara, Lenin kimi göbələk həvəskarlarına etibar edir həm öz taleyini, həm də Rus imperiyasının taxt-tacını. İkibaşlı qartal məhz bu vaxt hökmdarın çiyinləri üzərinə qonur. Buna görəmi bu gün Navalının Moskva-dakı etiraz aksiyasına ancaq ziyalılar, məntiq aşıqları, marginallar qoşulur, sadə çox milyontluq rus xalqı deyil?

- Əlbəttə. Xalq imperiya istəyir, ölkə istəmir. Xalq ucuz-bucaqsız, nəhayətsiz rus meşəsində öz layiqli qəhrəmanını tapıb. Öz möcüzəsini tapıb. Bu ecakar şəxs bilirsiniz də kimdi?

Dilim bəzi sözləri kəkələyib birçə cümləni düz tələffüz edir lap axırda.

- Putin - ona cavab verirəm.

- Özüdür ki, var. Xalq bu möcüzəni onda tapıb.

- Demək, Leskovun "Solaxay" əsəri yenidən gündəmdədir? Demək, solaxay yenidən birəni - yəni anqlosakson hədiyyəsini nalla mağı bacarıb? Kəşfiyyat müharibələrində misilsiz qələbələr əldə edərək Türkiyəni, İrani, Yaxın Şərqi, ABŞ-ı sarsıdın, hə? Öz qələbə bayrağını MKİ baş ofisi üzərinə sancıb nəhayət ki?

Sualım Proxanovun üreyindən olur.

- Bizim bu möcüzəmizi indi

□ Həmid HERİSÇİ

Breyvikdən çox söyülən həmkarımız

Samir SARI

ABS senatoru Con Makkeyni də tanıyırsınız, Şimali Koreyanın diktatoru Kim Çen İni də. Bugünlərdə senator Şimali Koreya lideri haqqında danışarkən onu "gicbəsər gombul uşaq" adlandırır.

Bu ifadə Şimali Koreyada böyük hiddətlə qarşılanıb, xalq kütlələri ayağa qalxıb, məmurlar kütləvi şəkildə eyvana çıxıb siqaret çəkiblər, diplomatlar əlavə mənbələr axtarışına çıxıblar.

Ölkə müharibə hədəsi almış hala gəlib. Hiss olunur ki, bu sözü deyən ABS-ı senator yox, qonşu Cənubi Koreyanın deputatı olsaymış, Pxenyan Seulu nüvə bombası ilə vurarmış. Hiddət o şiddətdədir yeni.

Acidil senatorun ifadəsi isə dəqiq şəkildə belə olub: "Şimali Koreyanı idarə edən gicbəsər gombul uşaq dünyanın ən pis diktatorlarından da betərdir".

Şimali Koreyadan olan deputatlar öz növbələrində Makkeyni asıb-kəsiblər, üzr-filan tələb ediblər. Amma diktatorların qənimi sayılan senator bu sərt reaksiyanı vecinə almayıb, deyir ki, bə nə deyim, deyim ki, Kim Çen İn gicbəsər arıq uşaqdır?

Yeni adam gicbəsər olmağına gicbəsərdir, sadəcə, arıq və ya kök olması üzərində diplomatlıq etmək olar.

Makkeyn belədir. O, öz ölkəsinin prezidentlərinə də dişinin dibindən çıxanı deyir. Vyetnamda müharibədə, 7 il əsirlikdə olmuş adamdır, görünür, kontuziya-zad alıb, ona görə elədir.

İndi Amerikada da müzakirə olunur ki, Makkeynin sözlərini təhqir kimi yozmaq olar, ya olmaz.

Əlbəttə, Şimali Koreyada xalqın "doğan günəşi" hesab edilən bir zata hətta "möhtərəm zati-aliləri" deməməyin özünün də təhqir sayıldığını nəzərə alsaq, əminliklə demək olar ki, "gombul gicbəsər" sözü çox yekə təhqirdir. Makkeyn bu günlərdə Kimin əlinə düşsə, onu da topun ağzına bağlayıb havaya uçurar.

Belə şeylər bağışlanmır. Elə prezidentlər var, uzaq bir ölkədə barəsində təhqiramız ifadələrlə dolu şeir yazmış adamı məhkəməyə verib tutdurmaq istəyir. Hətta adının çəkilməsini istəməyən başqa bir prezidentin öz rəqibini, barəsində söyüşlü ifadələr işlədən şəxsi (onun da adını çəkməyə) öten il fevralın 27-də, saat 23:40 radələrində Moskvanın mərkəzində güllələtdirdiyi deyilir.

Yeri gəlsə, türmələr söyüş üstə yatanlarla, daha dəqiqi, söyüş söyeni yortaraq tutulanlarla doludur. Özü də o faciəvi söyüşlərin xeylisi "gicbəsər" in bizim leksikonumuzdakı populyar variantı ilə identikdir (çox savadlı cümlə yazdığımıza görə bağışlayın).

Son günlər artıq adına sevə-sevə sosial media dediyimiz məkanlarda da söyüşün yeddisi bir yumurtanın qiymətinə düşüb.

Çox maraqlıdır, peşəkar mediada, yeni qəzet və saytlarda güldən ağır bir söz gedəndə redaksiyaya zəng vuraraq və ya söyüşlü şərh yazaraq kollektivi söyən oxucu sosial mediada, yeni facebook-da-filanda yazılan söyüşlü statusları "layk" edir, hələ özü də tempə və ritorikaya uyğun şərh yazır. (Bu da milli fenomenlərdən biridir).

İki gündür daha bir iyrenc durum var. Tanınmış jurnalistlə bağlı qalmaqala dair şərh yazan bir sıra sosial şəbəkə iştirakçıları "Avropa mədəniyyəti", "Qərb dəyəri", "müasir gənclik" və sair bu sayaq söz birləşmələri işlədə-ışlədə elə söyüşlər, ağır kəlmələr yazırlar ki, ən yumşağı Makkeynin Km Çen İni dediyi "gicbəsər"dən də betərdir.

Nə olub, ay kişilər (eləcə də xanımlar)? Nə baş verib? Jurnalist o gencələri öldürməyib, şikəst etməyib, ən uzağı, ayağıyla tərtiyəsiz gencin çəkəsinə vurub, deyib, özünü yığışdır.

Üç gündür sosial şəbəkədə elə bir şivən qoparılıb ki, sənasan, jurnalist iki və daha çox adamı xüsusi amansızlıqla qətlə yetirib. Heç 2011-ci ilin iyulunda Norveçdə 79 adamı (70-dən çoxu gənc, yeniyetmə) güllələyib öldürən Andres Berinq Breyvik Norveçdə bu qədər söyülməmişdi.

Özü də təkə jurnalist yox, onu bu və ya digər şəkildə müdafiə edənlər də söyülür. Bir gənc oğlan atası yaşda kişiye insan bədəninin adıçəkilməz üzvlərinin tez-tez zikr olunmasıyla elə bir isterik cavab yazmışdı, o sözlərin beşdə birini üzbəüzdə demiş olsa, onu morqa, kişini də içəri aparardılar (hərçənd oğlan qətl yerinə hazırlıqlı gəlsə, özüylə kəsici-deşici alet gətirmiş olsa, tərsinə də ola bilərdi).

Xüləs, gicbəsərlərin xüsusi çəkisinin artmış olduğu dövrə qədəm qoymuşuq, əziz oxucular, ehtiyatlı olun. Bircə şeyə şükür edək ki, Kimdə olan qüdrət bunlarda yoxdur. Yoxsa öhdələrindən Makkeyn də gələ birməzdi.

Milli Şura aprelin 9-da mitinq keçirməyə qərar verib. Sosial tələblər və siyasi məbuslara azadlıq tələbi ilə keçiriləcəyi elan edilən mitinqə Milli Şuranın üzvü olmayan siyasi qüvvələrdən reaksiyalar gəlməkdədir.

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, birgə böyük mitinqin keçirilməsi məsələsinin birgə müzakirə edilməsi və müxalifətin birgə mitinqinin keçirilməsi qərarının verilməsi, mitinqin birlikdə keçirilməsi daha düzgün olardı: "Lakin indi təkbəşinə mitinq qərarı verənlər bir müddət əvvəl təyin etdikləri mitinqi ləğv etmişdilər. İndi belə çıxır ki, yenə də oyuna onlar başlayırlar. Bu, o deməkdir ki, mitinqə sosial sifarişdən daha çox, kimdən-sə başqa sifariş var. Özləri bilirlər, uğurlar arzulayırlar və hesab edirlər ki, hər kəsin insan haqları, sosial problemlərlə bağlı kütləvi aksiya keçirmək hüququ var. Buna kimsənin müdaxilə etməsi doğru olmaz. Amma 9 apreldə mitinqdə iştirak edib-etməyəcəyimiz barədə bizə verilən suallar bir az qeyri-təbiidir və bizim üçün bu, məqbul sayılmır. Kimsə hər hansı bir tədbir keçirsə, oraya dəvətiləri özü müəyyənləşdirir. Bunu etmərsə, dəvət edilməyənlər niyə məcburiyyətdə qalmalıdır? Bu yanaşma doğru deyil".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə Milli Şuradan mitinqlə bağlı Ümid Partiyasına heç bir müraciət və ya təklifin daxil olmadığını dedi: "Bizim mövqeyimiz həmişə budur ki, təşkilatçısı olmadığımız hər hansı bir tədbirdə partiya kimi iştirak etmirik. Mitinqin necə olacağı barədə isə heç bir proqnoz vermək istəmirəm. Mitinq keçirmək hər siyasi təşkilatın hüququdur. Kim qanunun verdiyi bu hüquqdan istifadə edirsə, bu, onun hüququdur. Biz buna qarışmırıq. Bizə müraciət olunarsa, partiyamızda müzakirə edərək. Bütün müxalifətin birgə mitinq keçirməsinin daha məqsədəuyğun olduğu barədə deyilənlərə gəlincə, bu, müsbət variantlardan biridir və reallaşması heç vaxt istisna deyil. Mümkün ola bilər".

Öz növbəsində ADP sədri Sərdar Cəlalov məsələ ilə bağlı bildirdi ki, bir siyasi təşkilatın mitinq qərarı verib sonra da başqa partiyaları ittiham etməsi əbsurdur: "Sən belə hesab edirsən ki, mitinq taktikası sənənin əlində olan imkan və vasitələrə görə əlverişlidir, mən isə hesab edirəm mitinq taktikası əlverişli deyil. Çünki hər bir partiyanın gücü də, siyasi xətti də fərqlidir. Bir partiya üsyan edər, bir partiya eləməz, biri inqilab edər, bir eləməz, biri hakimiyyətə qarşı konstruktiv mövqedə durar, başqa biri radikal mövqedə durar. Çoxpartiyalı siyasi sistem hökumətə müxtəlif münasibətlərdən meydana gəlir. Bu baxımdan, hər hansı siyasi təşkilatın hakimiyyətə hər hansı bir məsələ ilə bağlı münasibətini bütün siyasi təşkilatların kopyalmasını tələb etmək çoxpartiyalı siyasi sistemin fəlsəfəsinə uyğun deyil.

ADP olaraq əgər biz mitinq keçirməyi zəruri hesab eləsəydik, nə Milli Şuranın, nə başqa bir partiyanın mitinq keçirib-keçirməməsinə baxmazdıq, özümüz mitinq keçirərdik. 1996-2005-ci illər ərzində Azər-

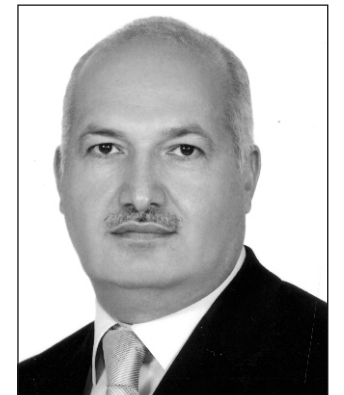
Opponentləri Milli Şurani oyun oynamaqda suçladı

Mirmahmud Mirəlioğlu: "İndi belə çıxır ki, yenə də oyuna onlar başlayırlar"

İqbal Ağazadə: "Təşkilatçısı olmadığımız hər hansı bir tədbirdə partiya kimi iştirak etmirik"

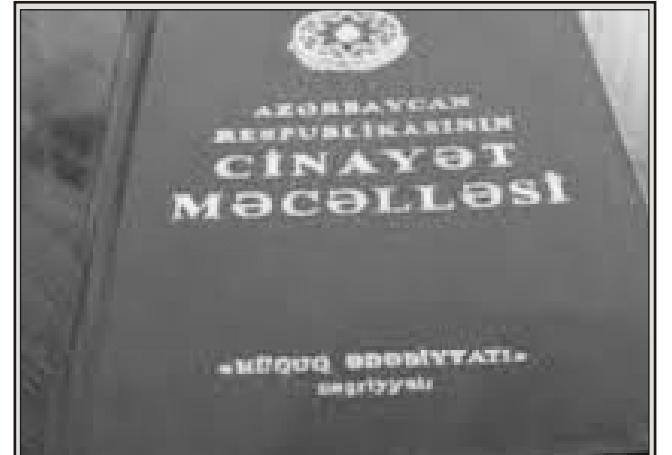
Sərdar Cəlalov: "ADP olaraq hazırda mitinq keçirməyi zəruri saymırıq"

baycan Demokrat Partiyası demək olar ki, müxalifətin iştirakı olmadan təkbəşinə minlərlə adamın iştirakı ilə mitinqlər, piketlər keçirirdi. Bu da tam normaldır. Çünki bizim özümüzün ovaxtkı problemlərimiz heç kəsin problemləri ilə uyğun olmadığı üçün heç kəs də bizə dəstək vermirdi. Biz təklikdə hərə-kət edirdik. Bu gün Milli Şura belə hesab edirsə ki, onun özünün xüsusi maraqları mitinq vasitəsilə təmin olunacaq, heç bir başqa partiyayı buraya qoşmadan və ittiham etmədən mitinqini keçirməlidir".

ADP sədri vurğuladı ki, partiya olaraq xalqdan gələn tələbi rəhbər tutmağın tərəfindədir: "Azərbaycanda vətəndaşlar kortəbii aksiyalara çıxmırsa, vətəndaşların kütləvi aksiyalara marağı yoxdursa, düşünürük ki, belə vəziyyətdə mitinqə ehtiyac yoxdur. Nə zaman xalqın ayrı-ayrı təbəqələrinin kortəbii aksiyaları müşahidə olunacaq, bu, o demək olacaq ki, mitinqlərə başlamaq üçün sosial sifariş var və başlamaq lazımdır. Hazırda belə bir təklifi biz hiss eləmədiyimiz üçün aksiyalara da əl atmırıq. Amma partiyamızın üzvlərinin ölkədə keçirilən hər hansı ictimai-siyasi hadisədə iştirak etməsinə də qadağa qoymaq hüququmuz yoxdur. Partiya üzvlərinin konstitusiyada təsbit olunmuş hüquqlarını məhdudlaşdırma bilməz. İkincisi, hər bir şəxs öz əməlinə görə məsuliyyət daşıyır. Bir partiya üzvü partiyadan kənar bir prosesdə iştirak edib cinayət törədirsə, bunun partiyaya heç bir dəxli yoxdur. Buna görə də üzvlərimizin hər hansı bir siyasi təşkilatın keçirdiyi aksiyada iştirak

edib-etməməsi məsələsinə biz ümumiyyətlə heç müzakirə eləmirik".

Müsavat Partiyasının rəhbər şəxsləri isə sosial şəbəkələrinə qarşı sərt ittihamlar səsləndiriblər.

Cinayəti bilib xəbər verməməyə görə cərimələr artırılır

Cinayət barəsində xəbər verməmə və ya qabaqcadan vəd etmədən cinayəti gizlətmə ilə əlaqədar tətbiq edilən cərimələrin miqdarı artırılır. APA-nın məlumatına görə, bu, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində müzakirə edilərək Milli Məclisə tövsiyə olunan Cinayət Məcəlləsinə dəyişikliklərə bağlı qanun layihəsində əksini tapıb.

Cinayət Məcəlləsinə əsasən ağır və ya xüsusilə ağır cinayətin hazırlanmasını və ya törədilməsini bilərək həmin cinayət barəsində xəbər verməmə 500 manatdan 1000 manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Layihədə bu halda 1500 manatdan 2500 manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırma təklif edilir.

Qüvvədə olan qanuna əsasən qabaqcadan vəd etmədən ağır cinayəti gizlətmə 2 min manatdan 5 min manatadək miqdarda cərimə və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır. Layihədə bu halda 3 min manatdan 6 min manatadək miqdarda cərimə və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırma nəzərdə tutulur.

Azərbaycanın sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov son zamanlar davamlı müsahibələri, Qarabağ məsələsi, ölkənin xarici siyasət idarəsinin fəaliyyətini təftiş etməklə diqqət çəkir. Artıq onun dediklərinə XİN-dən də reaksiya verilib və eks-nazirin tənqidləri fərdin yanaşması kimi qəbul olunub.

Diplomatik dehlizlərdə isə Azərbaycanın Latviyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri (2005-2015) olmuş təcrübəli diplomatın artıq XİN-ə yönəlmiş tənqidləri ilə bu nazirliklə "körpüləri yandırdığı" və bundan sonra onu hər hansı təyinat gözləmədiyi də iddia olunur. Bəs, keçmiş nazir və səfir bu barədə nə düşünür, deyə, müraciət etdik, digər suallar da ortaya çıxdı.

- Tofiq bəy, hazırda sizin statusunuz nədir?

- Mənim statusum... və təndəş (gülür).

- Amma bizdən fərqli...

- Səfir rütbəsi qalır, amma iş fəaliyyəti sərəncam əsasında olur. Yeni yenidən çağırılarsa, sərəncam olarsa, təbii ki, səlahiyyətli iş olacaq. Yeganə statusum ondan ibarətdir ki, səlahiyyətli səfir rütbəm var.

- Bu rütbənin hansı üstünlükləri var?

- Bəzi imtiyazlar var. Keçmiş nazir olduğu üçün diplomatik pasport mənə qalır. Bununla əlaqədar olaraq aeroportda VIP-dən keçirəm.

- Bəs keçmiş nazir, keçmiş səfir olaraq hansısa aylıq müavinətiniz?

- Yox. Elə şey yoxdur. Sadəcə, dövlət işində olanda, fəvqəladə və səlahiyyətli səfir olanda insanlara müavinət verilir. Bizim diplomatik xidmətdə vəzifəyə görə də əlavə maaş verilirdi.

- Hazırda siz işsizsiniz və deməli, aylıq maaşdan da məhrum olmusunuz...

- Təxminən belədir (gülür).

- Amma sərəncamdasınız, eləmi?

"Tənqid və təkliflərim Ermənistan - Azərbaycan münaqişəsinə dair siyasətlə bağlıdır"

Tofiq Zülfüqarov: "Bizdə belə bir qayda var: iki müddət işləyəndən sonra bir müddət ölkədə qalmalısan"

"Mən nazir vəzifəsindən gedəndən sonra münaqişə ilə bağlı XİN-də 8 il fəaliyyət göstərən idarəni bağladılar"

- Sərəncamda deyəndə ki, bu, cənab prezidentin səlahiyyətində olan məsələdir. Demək olmaz ki, xarici işlər nazirinin sərəncamında yam.

- Adətən geri çağırılan səfirlərin növbəti təyinatla bağlı gözləntiləri olur. Sizdə belə bir gözlənti varmı?

- Bizdə belə bir qayda var: iki müddət işləyəndən sonra bir müddət ölkədə qalmalısan. Yəni daxili nizamnamə

var, bəzilərinə şamil olunur. Qaydalara görə, 5 ildən çox səfir işləmək olmaz. Təbii ki, bəzi hallarda riayət olunur, bəzi hallarda yox.

- Siz hələ gəncsiniz. Dünya təcrübəsində görürük ki, hətta yaşlı nəslin nümayəndəsini səfir göndərirlər...

- Vallah, mən ümumi nəşə deyə bilmərəm ki, kimi göndərirlər, kimi yox. Amma bu, mənim səlahiyyətimdə olan məsələ deyil.

- Sizin Xarici İşlər Nazirliyini tənqidiniz maraqlı doğurmaqla yanaşı, bəziləri hesab etdi ki, körpüləri yandırdınız... Siz özünüz nə düşünürsünüz?

- Məqsəddən asılıdır. Bəziləri o məqsədlə baxırlar ki, mən körpüləri yandırmışam. Yaxud əksini düşünən adamlar da olur. Söhbət başqa məsələdən gedir. Mənim tənqidlərim və təkliflərim Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə dair siyasətlə bağlıdır. O baxımdan körpü olub-olmasına baxmayaraq, mən onsuz da bu tənqidləri deyəcəkdim, istər bu strukturun daxilində, istərsə də xaricində...

Bəzi məqamlarda qəbul edilməz vəziyyət yaranır. Demək olar ki, gedən danışıqların heç bir sənədləşdirilməsi və yaxud xüsusi ra-

portların yazılması ilə bağlı heç nə yoxdur. Üstəlik, nazirdən başqa XİN-in heç bir işçisinin gedən danışıqlardan xəbəri olmur. Hətta xüsusi səlahiyyətlərə malik olan nazir müavini Araz Əzimov da bir dəfə iclasda deyib ki, mənim də xəbərim yoxdur nədən danışırlar. Bu, anormal və təhlükəli bir vəziyyətdir. Çünki bir adamın təcrübəsi, biliyi, ağılı...

XİN-də yetərinə bilikli insanlar var. Danışıqlar üzərində belə bir monopoliya qurulması qəbul edilməzdir və Azərbaycan dövlətinə təhlükə yaradır. Mən bunları deyirəm. Monopoliya elə bir dərcəyə çatıb ki, danışıqların gedişi ilə əlaqədar məlumatı xarici mənbələrdən alırıq. Problem budur. İndi istəyirsiniz deyən XİN-lə körpünü yandırmıram, ya yandırmıram, söhbət Azərbaycanın maraqlarından gedir.

İndiki mərhələdə fikir verirsinizsə, informasiya mənbəyi ermənilərdir. Elə bil Qarabağın sahibi onlardır və Azərbaycan ictimaiyyəti gedən proseslər barədə onlardan məlumat alır. Bu, anormal haldır, psixoloji cəhətdən də bizə ziyanlı bir prosesdir. Qarabağla bağlı bizim ictimaiyyətdə yeganə məlumat mənbəyi Ermənistanıdır.

- Son müsahibələrinizdən və səsləndirdiyiniz konkret təkliflərdən sonra XİN-dən "gəlin, oturaq, söhbət edək" mesajı olmadı ki?

- Onlar məni yaxşı tanıyırlar. Həmçinin də nazir məni yaxşı tanıyır. Məsələnin nə yerdə olduğunu bilirəm, ona görə də belə bir təklifi heç gözləmirəm də.

- Bir dəfə demişdiniz ki, XİN-də Qarabağla bağlı xüsusi şöbənin yaradılmasına ehtiyac var...

- XİN-də vaxtilə belə bir idarə var idi. Həmin şöbə o zaman 8 il fəaliyyət göstərirdi, mən ona rəhbərlik edirdim. Münaqişə ilə bağlı xüsusi idarə var idi. Mən gedəndən sonra o idarəni bağladılar. Məsələn, görürsən XİN-in bəyanatında Bişkek sənədini atəşkəsin qarantı kimi təqdim edirlər. Bişkek protokolu ermənilərin istinad etdiyi sənəddir və orada 3 tərəf var. Dağlıq Qarabağ müstəqil ölkəyə bərabər tərəf kimi təqdim olunub. Belə səhvlər olmasın deyə, XİN-in tərkibində həmin idarəni bərpa etmək lazımdır.

□ Elşad PASASOY

Sözümüzün ağasıyıqsa...

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Sabah Ermənistanda parlament seçkiləridir. Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini üçüncü on illikdir işğal altında saxlayan bir ölkədəki seçkilərdən əsas gözləntimiz nə ola bilər?

Əlbəttə ki, birinci gözləntimiz budur ki, həmin seçkilər Ermənistanda sabitliyin möhkəmlənməsinə deyil, daha da kəskinləşməsinə, xaosa yardımçı olsun, ciddi daxili didişmələrə rəvac versin, təcavüzkar ölkə bir az da taqətdən düşsün. İkincisi, istərdik ki, beynəlxalq qurumlar tərəfindən seçkilər neqativ qiymət alsın və işğalçı ölkənin imici yeni zərbə yesin - nəinki durub qəsbkar bir ölkəni bu məsələdə Azərbaycana nümunə göstərsinlər.

Əslində bir gözləntimiz də o ola bilər ki, Ermənistanla həlledici söz sahibi olacaq yeni parlamentdə Qarabağla bağlı daha obyektiv mövqe tutan qüvvələr çoxluğu əldə ələsin. Ancaq əfsus ki, müşahidə və təhlillər bunu istisna edir. Belə görünür ki, təzə qanunverici orqanda da Serj Sərkisyanın Respublikaçılar Partiyası başda olmaqla rusiyapərəstlər, "müharibə partiyası" təmsilçiləri, kəsəsi, qırğılar çoxluqda olacaq.

Bu da o anlama gəlir ki, daha 5 il Ermənistanın daxili-xarici siyasətini, o cümlədən Qarabağ məsələsində onun mövqeyini Rusiya yönəldəcək. Biz İrəvanla deyil, Moskva ilə anlaşma yolları axtarmalı olacağıq - qardaş Türkiyə ilə bircə. Hərgah, işğalçı ölkədə rusiyapərəstlərlə qərbyönlü qüvvələrin arasında elə ciddi fərq yoxdur. Qarabağ məsələsində isə, ümumiyyətlə, yoxdur.

Yeri gəlmişkən, seçki təbliğat kampaniyası göstərdi ki, Ermənistanda siyasi mənşeyindən, yəni Qarabağ yoxsa Ermənistan klanına aidiyyətindən (yerli-gəlmə) asılı olmayaraq, irili-xırdalı siyasi qüvvələrin hamısı konfliktin həllini belə görür: Azərbaycan Laçın dəhlizi istisna olmaqla, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları yalnız separatçı qurumun müstəqilliyini (öz müqəddəratını təyin etmə haqqını) tanımaq qarşılığında geri ala bilər.

Üstəlik, bunu onlar həyasızcasına Azərbaycana ən böyük güzəşt kimi təqdim edirlər. Ayrı sözlə, öz ərazimizi öz ərazimizə dəyişib, ardınca minnət qoymaq istəyirlər. Buradan hasil olan başqa bir qənaət: Ermənistanın daha böyük səlahiyyətlərə malik olacaq yeni parlamenti Qarabağ məsələsində yəqin ki, indikindən də radikal və maksimalist mövqe tutacaq. Deməli, konfliktin həlli daha əlçatmaz olacaq, müharibə riskləri artacaq.

Azərbaycan bu riskləri təbii ki, indidən ciddiylə almaldır. Ordu quruculuğunu gücləndirmək, hərbi və iqtisadi qüdrətimizi, dost-müttəfiqlərimizin sayını artırmaq öz yerində, bizcə, informasiya-təbliğat savaşında da manevr imkanlarımızı genişləndirməyin qayğısına qalmalıyıq. O sırada artıq vaxtı çatıb ki, işğal altındakı ərazilərin statusu haqda qanunu nəhayət qəbul etməklə, - hansı analoji qanun ki, Gürcüstanda, Moldovada və Ukraynada çoxdan var, - həmçinin, Dağlıq Qarabağın yekun statusu (gedə biləcəyimiz son güzəşt) ilə bağlı referendum keçirməklə Azərbaycan xalqının qəti iradəsini ortaya qoymalıyıq. Bu iki addımla dünya birliyinə mövqeyimizi net şəkildə çatdırı bilərik.

Yoxsa elə təsəvvürlər yarana bilər ki, rəsmi Bakı nə vaxtsa ermənilərin ən böyük arzusuna "hə" də deyə bilər. Belə təhlükəli gözləntiləri mənasız etmək üçün həm işğalçı tərəfin, həm də vasitəçi dövlətlərin Qarabağ mövzusunda spekulasiyalarına son verməyin zamanıdır. Demirik ki, Azərbaycan öz ərazisində heç vaxt ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına razı olmayacaq və bunu gözləyənlər boşuna gözləyir? Deyirik. O zaman bunu sənədləşdirməklə, qanun halına, yuridik referendum nəticəsi halına salmaq sözümüzün ağası olduğumuzu da göstərməliyik...

ATƏT sədri aprel döyüşlərinin ildönümü ilə bağlı bəyanat verdi

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, Avstriyanın xarici işlər naziri Sebastian Kurz bu gün Minsk Qrupu həmsədrələrinin son bəyanatlarında həmsədrələrin tərəfləri siyasi həll prosesində iştirak etməklə bağlı çağırışlarına qoşulub.

APA-nın ATƏT-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, o bildirib ki, bir il əvvəl Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı son iki onillik ərzində baş verən ən dəhşətli döyüş zorakılığı, insan itkisinə və əziyyətlərə səbəb olub: "Bu, müharibənin sülh söylərini nə dərəcədə təhlükə altına almasının sübutudur. Bu halda biz tərəfləri atəşkəsi təhlükə altında qoya biləcək istənilən fəaliyyətdən çəkinməyə çağırıraq. Bütün tərəflər öz öhdəliklərini yerinə yetirməli, beynəlxalq humanitar öhdəliklərə güclü şəkildə əməl etməlidir. Müharibə cinayətlərinə heç bir zaman haqq qazandırılmaz".

Yüz il qabağın alovu

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Gələnlərdən Azərbaycanca bütün seçkilər demokratik keçiriləcəkdir... Zarafat edirəm, axı bu gün 1 aprelidir.

Prinsipcə, tarixlərə o qədər aludə deyiləm, ancaq düşünən bizdə 31 mart - azərbaycanlıların soyqırımını günü idi, bununla bağlı bir qeydimi mütləq çatdırmalıyam. 1918-ci ilin o qırğın və faciələrinin Bakıdakı mərkəzlərindən biri indiki İstiqlaliyyət küçəsinə, xüsusən Qoşa qala qapısının ağızındakı, indi Sabirin heykəlindən azca aşağıdakı balaca meydançaya düşmüşdü. Məhz burdakı toqquşmalar "Əli və Nino" romanında da təsvir edilib. Orda Əli erməni daşnakları ilə "Haşımovların evi" adlanan binanın damından atılır.

Həmin bina o zamanlar ikiqatlı olub və sonra ermənilər onu yandırıblar. Hazırda binanın üstündə 2 mərtəbə əlavə tikilib, orada bizim Konstitusiya Məhkəməsi yerləşir. O məhkəmə ki, az qala bütün məmur-nazir korpusu öz gülməşəkər çolma-cocuqlarını bunun aparatına doldurublar. Tam bir ailə podratı məhkəməsi adlandırmaq olar.

Sözümü ona getirirəm ki, əgər ötən əsrdə ermənilər bu binanı yandırmışdısa, bu əsrin son 23 ilində də Konstitusiya Məhkəməsi saxta seçkiləri təsdiqləyə-təsdiqləyə xalqımızı yandırmaqla məşğuldur. Belə çıxır alov hələ sönməyibdir. Mümkün haldırımı? Təbii.

Bax, elə dünən və srağagün Yevlaxda, Bakıda iki silahlı qətl hadisələri olubdur. Birində tufənglə məktəb direktorunu, o birində tapança ilə cavan oğlanı öldürüblər. İndiki sabitlik, ictimai asayiş şəraitində bu nə haldır? Azca araşdıranda görürsən ki, indiki iqtidarın qəti suçu yoxdur. Sən demə, həmin güllələr 1992-93-cü illərdə AXC-Müsavat cütliyənin yanıtı hakimiyyəti zamanı atılıbdır. Uça-uça gəlmişlər. Bu illərdə güllələr bir neçə dəfə Yer ətrafına dövr edib, hətta arada kosmosa çıxıblar. Olacağa çarə yoxdur. Yenə bunlar yeyib doyublar, başqası gəlsə guya nə olacaq? Allaha şükür, indi küçədə gəzmək, metrodada öpüşmək olur.

Bayaq qohum-əqrəbə hakimiyyətindən yazdım, mən-cə, iqtidar bu məsələdə bir az ehtiyatlı olmalıdır, çünki qohum evlilikləri təbiətdə genetik xəstəliklərə, eybəcərliklərə səbəb olduğu kimi siyasətdə də mütləq qüsurlar yaradır. Tarix göstərib ki, əgər nazir başqa nazirin qızını oğluna alırsa, idarələrdə yeyinti güclənir, rəketlik artır, işin zibilini çıxır.

Misal üçün, keçmiş səhiyyə nazirinin qızı iri polis məmurunun oğlu ilə evli idi, axırda nazirin evindən kərpic qızılar çıxdı, ailəni də kərpic-kərpic dağıtdılar. Yaxud MTN şefinin oğlu Beynəlxalq Bankın şefinin qızını almışdı, nəticədə bankı da basıb yedilər, nazirlik isə ölkəni yedi, doymadı. Açıqgözlük elə kritik vəziyyətə çatmışdı ki, hətta nazirliyi dağıdıb çoxlu generalları tutmağa məcbur oldular.

O üzdən, hər dəndə kasıbların da qızını almaq lazımdır, hakimiyyətə yeni qan gətirmək lazımdır. Özü də kasıblar adətən daha canavar vəziyyətində olurlar, idarəyə başqa kasıbların (oxu: xalqın) yaxın düşməsinə icazə vermirlər. Bu mənada kasıblarla, klana daxil olmayan yetim-yesirlə ailə qurmaq iqtidarın ömrünü uzatmağa xidmət edir.

Klan demişkən, bugünlərdə həmin MTN generallarının məhkəmə işində Şərurlu İsfəndiyar adlı biznesmeni də dindiriblər. İsfəndiyar müəllim deyib ki, oxuyub-yaza bilmir, o səbəbdən istintaqa nə ifadə verdiyini heç xatırlamır.

Görün ölkəmizdə inkişaf hansı səviyyədedir ki, hətta hər fərdi qanmayan adamların iri tikinti biznesləri vardır! İndi sən bundan sonra uşağı nə üçün repetitor yanına, məktəbə-zada göndərəsən? Bəlkə 3 universitet qurtaran yetimlər var idi, həmin İsfəndiyar müəllimin obyektlərində palçıq qarışdırırdılar. "Elm Çində olsa da get". Bah, işimiz var da. Camaat Çindən mal vurur, bu deyir get kitab oxu.

İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır. Düzü, heç bilmirəm nə eləməlisiniz. Bəlkə siz də öz aranızda evlənəsiniz? Adınızdan da göründüyü kimi, tam evliliyə hazırsınız: əlaqədar bəs nə deməkdir?!

Hesablama Palatasının Kollegiyası iclasında "Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin auditinin nəticələri haqqında hesabat təsdiq olunub.

səbəblərindən biri də dövlət ekspertiza rəyində göstərilən iradların aradan qaldırılmaması olub.

Qazlaşdırma tədbirlərinin intensiv olaraq həyata keçirilməsinə, o cümlədən qaz təsərrüfatı şəbəkəsinin əsaslı surət-

48,4%-ni, 2014-cü ildə 53,2%-ni və 2015-ci ildə isə 55,2%-ni təşkil etməsi, həmçinin, gəlir əldə olunması üçün təşkilat tərəfindən aktivlərin istifadəsi üzrə fondverimliliyinin hər il azalaraq 2013-cü ildə 23,1%, 2014-cü ildə 22,4% və

əməllər əsasında təmin edilib ki, bu da qiymət fərqi hesabına gəlirlərinin təkrar dövriyyə və büdcə vəsaiti hesabına artmasına səbəb olub. Auditlə əhatə olunan dövrdə lizinq müqaviləsi üzrə borc öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi səbəbindən 8 hüquqi

Hesablama Palatası "Azəriqaz"dakı korrupsiya faktlarını açıqladı

"Aqrolizing" və AMEA İşlər İdarəsinin də vəsaitləri səmərəsiz xərclədiyi üzə çıxdı

APA-nın məlumatına görə, müəyyən edilib ki, 2009-2013-cü və 2014-2018-ci illər üzrə Dövlət Proqramlarına əsasən ölkənin qazla təmin edilməyən məntəqələrinin qazla təchiz edilməsi, rayon və şəhərlərin qaz təchizatının yaxşılaşdırılması sahəsində müvafiq işlərin davam etdirilməsi və Bakı şəhərində qaz təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi məqsədilə Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu üçün tələb olunan büdcə vəsaitlərinin proqnozlaşdırılması zamanı Azərbaycan prezidentinin 2010-cu il 17 mart tarixli 239 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Investisiya Proqramının tərtibi, icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi Qaydaları"nın tələblərinə əməl edilməyərək sahə üzrə dövlət investisiya layihələrinin əsaslandırılmasını, ilkin strukturunu və qiymətləndirilməsini özündə əks etdirən investisiya təklifləri tərtib edilməyib.

Birbaşa layihə-smeta sənədlərinin hazırlanması, layihənin texniki iqtisadi əsaslandırılması və qiymətləndirilməsi, həmçinin tikinti layihələrinin şəhərsalma və tikintiye dair normativ sənədlərin tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılması və həmin tikinti obyektlərinə ayrılmış vəsaitlərin səmərəli istifadəsinin qiymətləndirilməsi baxımından ekspertizadan keçirilməsi təmin edilməyib. Dövlət Neft Şirkətinin kapital qoyuluşu Planına daxil edilən yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılmasına tələb olunan vəsaitin həcmi obyektlərin layihə-smeta sənədləri hazırlanmadan cari ildəki qazla təchiz olunan yaşayış məntəqələrinin siyahısına, növbəti illər üzrə investisiya xərclərinə ayrılan vəsaitlərin məbləğinə və əvvəlki illərin faktiki göstəricilərinə əsasən hesablanıb, qüsurlu aktları əsasında "Azəriqaz" İB-nin tabeliyində olan Layihə-Konstruktor Bürosu tərəfindən layihə-smeta sənədləri hazırlansa da, bir sıra hallarda dövlət ekspertizasından keçirilməyib və ya bir sıra layihələr isə işlər yerinə yetirilib müvafiq qaydada rəsmiləşdirildikdən sonra dövlət ekspertizasından keçirilmiş, işlərin qiymət cədvəli mövcud qaydalara uyğun tərtib edilməyib. 1 yanvar 2016-cı il tarixə başa çatdırılmayan tikintilərin həcmi qoyulan vəsaitin 48,15 faizini təşkil etməsinin

də yenilənməsinə, əsasən əhəli istehlakçı qrupu üzrə qaz şəbəkəsinin yenidən qurulmasına vəsait qoyulsa da, birlik üzrə normadan artıq itki 2014-cü ildə 12,4% təşkil edib, 2015-ci ildə isə 14% olub. "Azəriqaz" İB ilə Qaz ixrac idarəsi arasında təbii qazın magistral qaz kəmərləri vasitəsilə nəqli üzrə müqavilədə təbii qazın itkisinin örtülmə mənbəyi və miqdarı göstərilməyib, bu sahədə tələflərin məsuliyyəti müəyyənəndirilməyib. Bir sıra hallarda dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına nizamnamə kapitalının artırılmasına aid edilmiş məbləğ üzrə ƏDV məbləği əvəzləndirilməsi hallanna yol verilib. Dövlət Neft Şirkətinin baş ofisi tərəfindən Birliyə qaytarılmaq şərti ilə ayrılmış maliyyə yardımlarının sonradan borc kimi geri alınması ayrıca sənədlə rəsmiləşdirilməyib. Bu vəsaitin xərc istiqamətləri müəyyənəndirilməmiş və xərclər smetası tərtib edilməyib, həmin vəsaitlərin birliyin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə təsirləri və gələcəkdə qaytarılma mənbələri əsaslandırılmayıb. Tərəflər arasında münasibətlər, o cümlədən ödəniş qrafiki müəyyənəndirilməyib...

"Azəriqaz" İB-in maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlansa da, qüvvədən düşmüş normativ sənədlərə uyğun hazırlanmış hesabat göstəriciləri arasında fərqlər mövcud olub. Maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı Səmərəlilik, Likvidlik və Borclanma göstəricilərinin təhlili zamanı xalis aktivlər və xalis mənfəət mənfədi olduğundan xalis aktivlər üzrə və əməliyyat gəlirlərinin olmaması, cari öhdəliklərin cəmi aktivlərdən çox olması səbəbindən sərf edilən kapitaldan istifadə üzrə mənfəətliliyə nail olunmaması, maya dəyərinə çəkilmiş xərclər ötən illərlə müqayisədə artaraq 2013-cü ildə ümumi gəlirlərin

2015-ci ildə isə 21,8% təşkil etdiyi müəyyən olunub. Qazın topdan alışı, nəqli və pərakəndə satışı prosesində bəzi hallarda mərkəzləşdirilmiş qaydada iqtisadi nəticəliliyi tam əsaslandırılmayan idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi halları, o cümlədən nəqliyyat xidmətlərinə olan tələbatın təsərrüfat daxilində əsaslarla deyil, sifarişçilər əsasında (icarəyə götürülməklə) reallaşdırılması, təbii qazın topdan alışı və nəqli prosesində iştirakçı qismində üçüncü hüquqi şəxsin cəlb edilməsi, Birliyin balansında olan əsas vəsaitlərin əvəzsiz olaraq digər hüquqi şəxslərin balansına köçürülməsi, və digər bu kimi hallar "Azəriqaz" İB-nin fəaliyyətinin (auditlə əhatə olunan dövrdə) zərərlə başa vurması ilə nəticələnib...

Palatasının Kollegiyası iclasında mövcud qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq "Aqrolizing" ASC və tabeli müəssisələrin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə dair auditin nəticələri haqqında da hesabat müvafiq qaydada təsdiq olunub.

Audit ASC-nin 2014-2015-ci illər və 2016-cı ilin 6 ayı ərzində fəaliyyətini və ümumilikdə 246,2 mln. manat məbləğində vəsaiti əhatə edib. Müəyyən edilib ki, ASC tərəfindən xərclər smetası ümumilikdə qənaətlə icra edilsə də, bəzi xərc istiqamətlər üzrə 2014-cü ildə artıq xərclərə yol verilib.

Müəyyən edilib ki, kənd təsərrüfatı texnikaları üçün 2014-2016-cı illərdə alınmış ehtiyat hissələrinin rayon bölmələrinə və kənar şəxslərə verildiyi rəsmiləşdirilsə də, onların dəyəri ASC-nin istifadəsində olan texnikaların qalıq dəyərinə əlavə edilməyib. Auditlə əhatə olunan dövrdə alınmış mineral gübrənin artıqdan vahid qiymətə satışı ASC tərəfindən qiymətlərin tənzimlənməsi üçün imzalanmış

və fiziki şəxsə ASC-nin müvafiq əməllərinə əsasən lizinq götürəndən geri alınmış 9 texnoloji avadanlıq üzrə borc qalığının alınması, həmçinin lizinq məqsədi ilə 2 halda alınmış texnoloji avadanlığın lizinq verilməsi təmin edilməyib.

Hesablama Palatasının Kollegiyası dövlət büdcəsindən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) İşlər İdarəsinə 2014-2015-ci illərdə və 2016-cı ilin yanvar-sentyabr aylarında ayrılmış vəsaitlərin proqnozlaşdırılması və icrası vəziyyəti ilə bağlı həyata keçirilmiş auditin nəticələri üzrə hesabatı müzakirə edərək təsdiq edib.

Audit tədbiri AMEA-nın İşlər İdarəsi üzrə ümumilikdə 46390,3 min manat məbləğində vəsaiti əhatə edib.

Müəyyən edilib ki, əvvəlki audit tədbirində müxtəlif kitabların alınmasına görə yaranmış debitor borc bağlanılmayıb. 2014-2016-cı illər üçün təqdim olunan büdcə proqnoz layihələrində idarənin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələri düzgün qiymətləndirilməyib, bir çox xərclər üzrə əvvəlki illərin baza göstəriciləri əsas götürülərək proqnozlar artımla tərtib edilib. Bir sıra xərc maddələrinin icra səviyyəsi aşağı olub, "Əməyin ödənilməsi ilə bağlı sair pul ödənişləri" xərc paraqrafı üzrə mükafat məbləği artıq planlaşdırılıb, büdcədən kənar vəsaitlərin məbləği ilə əlavə artımla proqnozlaşdırılmalı da, bu gəlirlər (təhsil haqları), əksinə, az daxil olub. Tədbirlərin keçirilməsi zamanı müvafiq normalara bəzi hallarda riayət olunmayıb, ilkin təsdiqəci sənədlər tam təqdim edilməyib, işlərin görülməsinə dair aktların məzmunu tədbirlərin xarakterinə uyğun tərtib olunmayıb. İdarə tərəfindən xərclər smetasında nəzərdə tutulmadığı halda işçilərə xarici dil kursunun keçirilməsinə görə təhsil haqqı ödənilib, Beynəlxalq Forumla dövlət olunan qonaqlara ödənilən qonorar məbləği vergiyə cəlb edilməyib, kitabların çapı zamanı artıq xərclərə yol verilib. İdarədə xidməti minik və yük avtomobillərinə normadan artıq yanacaq silinib, yerinə yetirilmiş təmir işləri üzrə işlərin həcmiminin artırılması, vəsaitin səmərəsiz xərc edilməsi və eyni zamanda artıq vəsait ödənilməsi hallanna yol verilib.

Hesablama Palatası aşkarlanan faktlar üzrə müvafiq dövlət qurumlarına və Milli Məclisə məlumat verib.

Aprel əməliyyatlarının ildönümünün ən aktual sualı

Bu günlər 2016-cı ildəki 4 günlük aprel müharibəsinin birinci ildönümünə təsadüf edəcək. Azərbaycan əsgəri və zabıtlarının mətanəti, şəhidlərimizin qanı hesabına əldə olunan, 2 min hektar ərazimizin azad olunmasına gətirən, habelə düşməni böyük canlı və maddi itkiyə məruz qoyan bu qələbə cəmiyyətdə "məğlubiyyət sindromu"nu aradan qaldırmaq üçün yanaşı, erməni işğalçı ordusunun da "məğlubedilməz" mifini darmadağın elədi.

Bundan əlavə, aprel zəfəri erməni toplumunda dərin məyusluq, onun özünə və kriminal Sarkisyan rejiminə inamsızlıq yaratdı, Ermənistanın daxili ictimai-siyasi tarazlığını pozdu - hansı ki hələ də bərpa ola bilməyib.

İşğalçının aprel hərbi fiaskosu sözsüz ki, ən əvvəl Azərbaycanın Ermənistan üzərində hərbi üstünlüyünün nəticəsi idi. Bu üstünlük ötən bir ildə də qorunub saxlanıb - baxmayaraq ki, Rusiya təcavüzkar tərəfə "İsgəndər" raket kompleksləri də daxil olmaqla, bəzi müasir silahlar ötürüb. İldönüm ərəfəsi Ermənistanın müdafiə naziri Vigen Sarkisyanın Azərbaycan ordusunun gücünü etiraf etməsi buna başqa bir sübutdur.

Belə ki, İrevanda rusiyalı jurnalistlərlə söhbətində o bildirdi ki, Azərbaycan və Ermənistan qüvvələri arasındakı silahlanma balansını pozulub: "Ermənistan və Azərbaycan arasında silahlanma sahəsində balans pozuntusu var. Çünki Azərbaycan müxtəlif ölkələrdən silah almaqdan ötrü böyük xərc çəkir. Silahlanma balansını bərpa etmək üçün intensiv işləməyimiz vacibdir".

Dünən isə bu münasibətlə - ordumuzun aprel uğurunun ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev müdafiə naziri Zakir Həsənov daxil olmaqla, ordu rəhbərliyi və bir qrup hərbcimizlə görüş keçirib. AzərTAC-ın məlumatına görə, Prezident Administrasiyasında baş tutan görüş zamanı Ali Baş Komandan bildirdi ki, aprel döyüşləri bizim şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir.

"Aprel döyüşləri nəticəsində işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bu gün Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayaacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəyin bahasına olursa-olsun bərpa edəcək. Aprel döyüşləri, eyni zamanda ordumuzun peşəkərliliyini göstərdi. Ordumuz əlverişsiz mövqələrdən əks-hücum əməliyyatı apararaq strateji mövqələrə sahib oldu. Bu strateji yüksəkliklər, mövqələr, işğaldan azad edilmiş ərazilər bizə imkan verir ki, təmas xəttində mövcud olan vəziyyətə tam nəzarət edək və istədiyimiz tədbiri görə bilək", - deyər prezident qeyd edib.

"Ermənistan uzun illər ərzində öz ordusu haqqında miflər yaradırdı ki, onların güclü ordusu var və bu ordu böyük qələbə əldə edib. Aprel döyüşləri bu mifləri, bu əfsanələri darmadağın etdi və göstərdi ki, bu gün bölgədə güclü ordu varsa, o da - Azərbaycan ordusudur. Bu döyüşlər göstərdi ki, xarici yardım almadan Ermənistan işğal edilmiş torpaqları işğal altında saxlaya bilmir və bilməz. Onlar özləri də məcbur qalıb bunu etiraf etməyə başlamışlar" - bunu

Qarabağ: savaşa davam, yoxsa diplomatik şok-terapiya...

4 günlük müharibənin ildönümü ərəfəsi Azərbaycan hərbciləri ilə görüşən prezident İlham Əliyev işğalçı tərəfə və havadarlarına ismarış göndərdi: "Ərazi bütövlüyümüz nəyin bahasına olur-olsun, bərpa ediləcək; heç bir ölkə bizim daxili işimizə qarışa bilməz..."; ekspertlər müharibə riskini bir il öncəkindən böyük hesab edirlər; Rusiyanın baş diplomati: "“Lavrov planı” deyilən bir sənəd yoxdur"

da ölkə rəhbəri görüşdə deyib.

"Aprel döyüşləri zamanı ermənilər beynəlxalq təşkilatlara, ayrı-ayrı ölkələrə müraciət ediblər ki, döyüşlər tezliklə dayandırılсын. Sonra isə onlar bəzi ölkələri ittiham etməyə başlayıblar ki, onların yardımına gəlməyiblər. Halbuki Dağlıq Qarabağ məsələsi bizim daxili məsələmizdir. Dağlıq Qarabağ bütün dünya tərəfindən, Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri tərəfindən Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi tanınır. Dağlıq Qarabağda və işğal edilmiş bütün torpaqlarda baş verən və baş verəcək hadisələr bizim daxili işimizdir. Heç bir beynəlxalq təşkilat, yaxud da ki, hansısa bir ölkə bizim daxili işimizə qarışa bilməz", - deyər Ali Baş Komandan faktiki surətdə Ermənistanın havadarlarına da xəbərdarlıq edib.

Prezident daha sonra bildirdi ki, Ermənistan rəhbərliyi aprel döyüşləri zamanı özünü tam şəkildə ifşa edib: "Onlar həm döyüş meydanında acı məğlubiyyətə uğradılar, həm də siyasi meydanında heç bir dəstək almədılar. Halbuki onlar o dəstəyə çox arxalanırdılar, ona bel bağlayırdılar. O dəstəyi almadan sonra həmişə olduğu kimi, müxtəlif ölkələri ittiham etməyə başladılar. Axırda məcbur olub aprel döyüşlərinin məğlubiyyətini etiraf etdilər. Gah deyirdilər ki, onlar

torpaqları itirməyiblər. Gah deyirdilər ki, əhəmiyyətsiz torpaqlardır. Gah da deyirdilər ki, onlar o torpaqları geri qaytaracaqlar. Bütün bunlar hamısı yalandır. Ermənistan rəhbərliyi özünü o qədər bəhbərliyə göstərirdi ki, onun acı nəticələrini Ermənistan bu gün də hiss edir".

Ölkə başçısı həmçinin vurğulayıb ki, aprel döyüşləri hərbi dərslərə salınmalıdır: "Həm peşəkərlilik, həm də vətənpərvərlik ruhu baxımından aprel döyüşləri bir daha göstərdi ki, Azərbaycan xalqı qəhrəman xalqdır. Bir daha onu göstərdi ki, biz bu vəziyyətlə barışmayacağıq. Onu göstərdi ki, xalq-iqtidar birliyi bu gün Azərbaycanda yüksək səviyyədə təmin olunur, möhkəmlənir".

Prezident habelə Ermənistan cəmiyyətinin hazırda sarsıntı içində olduğunu qeyd edib və Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycan üçün prioritet məsələ olduğunu xatırladıb. Dövlət başçısı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrliyinin status-kvonun dəyişməsinin vacib olduğunu vurğulamalarını yada salıb: "Azərbaycan da status-kvonun dəyişməsinə istəyir. Bütün bunlar isə Ermənistan qoşunlarının işğal olunmuş torpaqlardan çıxarılması sayəsində baş tuta bilər. Düzüdü, Ermənistan çalşır ki, danışıqlardan boyun qa-

çırsın. Ancaq buna müvəffəq olmayacaq. Nə qədər çalışsa da, məcbur olub, danışıqlara qayıdacaq. Çünki danışıqlar aparılmasa, onlar yaxşı bilirlər ki, vəziyyət hansı istiqamətdə inkişaf edəcək. Əlbəttə ki, aprel döyüşlərindən sonra danışıqlar masasında bizim mövqeyimiz daha da möhkəmlənib və bunu bütün beynəlxalq ələm əyani şəkildə gördü".

Ölkə başçısının sözlərinə görə, hər zaman mülki insanları hədəf alan Ermənistan aprel döyüşləri zamanı da eyni taktikadan çıxış edib: "Lakin onlar yanıldılar, heç kim öz evini tərk etmədi. Xalqımız mətin dayandı. Aprel döyüşlərində şəhid olanların xatirəsi xalqımızın qəlbində daim yaşayacaq. Mən yaralı hərbcilərlə görüşü xatırlayıram. Onlar yaralı vəziyyətdə olmalarına baxmayaraq, yenə də sağalıb cəbhə xəttinə getmək arzusunda idilər. Xalqımız vahid amal ətrafında birləşib, bu da ərazi bütövlüyümüzün bərpasına əsaslanır. Qondarma "Dağlıq Qarabağ" qurumunun heç bir gələcəyi yoxdur. Azərbaycan öz ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək".

Ali Baş Komandan ordu quruculuğunun davam edəcəyini də söyləyib: "Biz öz siyasətimizi davam etdirəcəyik, ölkəmizi güclən-

dirəcəyik, ordumuza daim yüksək diqqət göstəriləcək" deyən prezident vurğulayıb ki, indi maliyyə vəziyyətimizin əvvəlki illərdəki kimi olmamasına rəğmən, ordumuzun ehtiyaclarını ödəmək üçün hər hansı bir məhdudiyət yoxdur: "Büdcə xərclərinin tərkibində ən böyük xərclər hərbi xərclərdir. Yenəni şəhərciklər salınır, hərbi bazalar tikilir, ən müasir silah, texnika alınır. Aprel döyüşlərindən sonra çox böyük məbləğdə yeni kontraktlar imzalanıb və ən müasir, yüksək olan silahlar sifariş edilib. Onların bir hissəsi Azərbaycana gətirilib. Sadəcə, Ermənistan rəhbərlərindən fərqli olaraq, biz bunu təbliğat naminə nümayiş etdirmirik. Amma lazım gələrsə və vaxt gələndə, lazım bildiyimiz anda biz bir daha göstərəcəyik ki, nəyimiz var".

Bu arada Qarabağ münaqişəsi zonasında "nə hərbi, nə sülh" durumu yerli və xaric təhlilçilərin xüsusi diqqət mərkəzindədir. "Qarabağda ötən ilin aprelində qəfil alovlanan hərbi əməliyyatlardan bir il sonra situasiya daha da təhlükəli xarakter alıb. Bu barədə Britaniyanın "Chatam House" mərkəzinin saytında analitik Lourens Broers yazıb (virtualaz.org).

"Qarabağ nizamlanması mövzusu çox incə məsələdir. Ona görə də danışıqların detalları konfidensial xarakter daşıyır". Bunu isə APA-ya son eksklüziv müsahibəsində Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov bildirdi. Onun sözlərinə görə, bir çox aspektlər artıq razılaşdırılıb. "Yalnız bir neçə məsələ qalıb ki, onlar ən mürəkkəbidir. Həmin məsələlərlə bağlı konsensus hələlik əldə etmək mümkün olmayıb. Bununla belə, iş davam edir", - deyər Rusiya baş diplomati qeyd edib.

S.Lavrov "ən mürəkkəb məsələlər" deyərək şübhəsiz ki, Dağlıq Qarabağın yekun statusunu və bu statusun hansı mexanizm və ardıcılıqla reallaşmasını nəzərdə tutur. Ən önəmli də budur. Azərbaycanın bununla bağlı prinsiplərinin mövqeyi məlumdur və tamamilə beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanır: konflikt müstəsna olaraq ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində çözülməlidir. İşğalçı tərəf isə əksinə, faktiki surətdə işğal rejiminin əsas götürülməsini təklif edir və 7 rayon əvəzinə ("Lachin dəhlizi" istisna) separatçı qurumun müstəqilliyinin tanınması şərtini qoyur - hansı ki, Azərbaycan üçün heç cür qəbul edilən deyil...

Analitik qeyd edir ki, aprel döyüşlərindən sonra keçən bir il Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması prosesinin dalana dirəndiyini və "dayanıqlı şəkildə" bu vəziyyətdə qaldığını sübut edib. Onun fikrincə, beynəlxalq ictimaiyyətə yeni və daha genişmiqyaslı müharibənin nə vaxt başlayacağını gözləməlidir, ya da diplomatik şok terapiyasını seçməlidir.

"Prezidentlərin Vyana görüşündən sonra irəliləyiş əldə edilmədi, təmas xətti boyu insidentlər intensiv şəkildə davam edir, sülh prosesi dayanıb və vəziyyət təhlükəli boşluqdan asılı qalıb" - ekspert qeyd edib. Müəllifə görə, indiki vəziyyət bir il əvvələ nisbətən daha təhlükəlidir.

Məqalədə deyilir ki, əgər ATƏT öz məsuliyyət zonasındakı ikinci ən iri və ən təhlükəli münaqişəni görməyə hazır deyilsə, təcili olaraq sülh strategiyası formalaşdırmaq üçün güclü beynəlxalq səylərə ehtiyac var. "Beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinin və resurslarının münaqişəyə yönəlməsi üçün mühüm impuls lazımdır. Bu dinamika yeni iri müharibə nəticəsində yarana bilər, ya da zorakılıq təşviq edən yox, onun qarşısını alan yeni çoxtərəfli təşəbbüsün nəticəsində yaranar", - deyər analitik əlavə edib.

Rusiya XİN başçısı bu xüsusda masa üzərindəki konkret həll variantı ilə bağlı necə vaxtdır səslənən fikirlərə də toxunub. Sitat: "Dəfələrlə açıq şəkildə bildirmişəm ki, heç bir "Lavrov planı" mövcud deyil. Hazırda müzakirə olunan ideyaların əsasını Minsk Qrupunun üç həmsədr ölkəsi tərəfindən kollektiv şəkildə hazırlanmış təkliflər təşkil edir. Daha dəqiq desək, söhbət Rusiya, ABŞ və Fransa prezidentlərinin birgə bəyənətlərində əksini tapmış məqamlardan gedir. Onlar yaxşı məlumdur. Tərəflər ümumən bu təməli inkar etməməklə yanaşı, onların həyata keçirilməsi ardıcılığını fərqli görürlər".

Qeyd edək ki, əz öncə amerikalı yeni həmsədr Riçard Hoqland da "Lavrov planı"nın mövcud olmadığını və guya danışıqların davam etdirildiyini bəyan etmişdi. Lakin diplomat "detalları açmağa lüzum görmədiyini" də sözüne əlavə etmişdi.

Əksər siyasi müşahidəçilərə görə isə bu kimi sakitləşdirici açıqlamalar daha çox aprel döyüşlərinin ildönümü ərəfəsi tərəflər arasında gərginliyi, daha dəqiq, müharibə riskini azaltmağa hesablanıb. Təsiri olacaqmı, risklər azalacaqmı?

□ Siyasət şöbəsi

Xəbər verdiyimiz kimi, Nazirlər Kabineti ixrac-idxal əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarının dərəcələrinə yenidən baxıb. Martın 28-də verilən və martın 30-da açıqlanan 113 nömrəli qərara əsasən, 30 gündən sonra bir çox çeşiddə meşə materialı ixracına görə ağır gömrük rüsumları ödəniləcək.

Meşə materialına rüsum tətbiq edilməsi Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK-nın) təşəbbüsüdür. Bu təşəbbüslə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, eləcə də digər dövlət qurumları razılışı. Qərara əsasən, 1 kubmetr meşə materialı ixrac edəndən 1000 ABŞ dolları gömrük rüsumu tutulacaq.

Söhbət bütün növ meşə materialından deyil, 4401, 4403, 4404 və 4407 mal nomenklaturası üzrə təsnifləşdirilənlərdən gedir. Bu, şalban, emal edilməmiş meşə materialı, çəllək oduncağı, 6 mm-dən çox qalınlığı olan meşə materiallarıdır.

Dövlət Gömrük Komitəsinin illik hesabatlarına görə, 2015-ci ildə Azərbaycandan 611,9 kubmetr, ötən il bundan 3,9 dəfə çox - 2 min 388,2 kubmetr müxtəlif meşə materialı ixrac olunub. İxracatdan daxilolma isə artmaq əvəzinə, 7750,2 min dollardan 706 min dollara enib.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında yeni tətbiq olunan gömrük rüsumunu dəyərləndirib və bunu meşə məmulatlarının ixracına məhdudiyət qoyulması kimi şərh edib: "Bu qərar idxal deyil, ixrac əməliyyatlarına aiddir. Rüsumlar maksimum dərəcədə artırılıb

Daxili bazarda taxta-şalban ucuzlaşacaq

Hökumət ixrac rüsumlarını artırdı: "Bu qərar idxal deyil, ixrac əməliyyatlarına aiddir"

ki, bu məhsulların ölkədən ixracının qarşısı alınsın. Artıq iş adamları üçün sözügedən kateqoriyaya daxil olan taxta-şalban məmulatlarının ixracı səmərəsiz olacaq. Burada iki məqsəd ola bilər. Birincisi, meşə təsərrüfatını qorumaq amacı, bir də xammal kimi deyil, həmin məhsulları burada emal edildikdən sonra ixrac etmək üçün stimül yaratmaq istəyi. Ancaq burada bir məqam da var ki, bu məhsulların bəzilərinə biz Rusiyadan alıb reeksport (təkrar ixrac - N.L.) edirik. Son gömrük göstəricilərinə görə, İraqa və İrana bu mallar reeksport olunurdu. İndi bu əməliyyatlar da

səmərəsiz hala gələcək. İş adamları Rusiyadan mal alıb kiçik bir emaldan sonra xaricə reeksport edirdilər. İndi bu gömrük rüsumlarından sonra bu proses də dayanacaq".

Bu qərarın ölkə daxilində qiymətlərə necə təsir edəcəyinə gəlinə, Natiq Cəfəri vurğuladı ki, məhz bu qərarla nəzərdə tutulan kateqoriyaya daxil olan məhsullar ucuzlaşacaq: "Əgər həmin məhsullar ölkəmizə idxal edilib, sonradan reeksport olunmayacağına, bazarda bolluq yaranacağına və bu da qiymətlərin enməsinə səbəb olacağına. Ancaq bunun ikinci təsir xüsusiyyəti o ola-

caq ki, bəzi iş adamları məhz reeksport prosesindən qazanc əldə edirdilər. İndi burada da çətinliklər yaranacaq, bu sahədən gələn valyuta ölkəyə daxil olmayacaq".

İqtisadçı onu da vurğuladı ki, 1 kubmetr meşə materialına görə 1000 dollar rüsum ödənilməsi çox böyük rəqəmdir: "Bu bir növ meşə materiallarının ixracını qadağan etməyə bərabərdir. Bunu qadağa yolu ilə deyil, iqtisadi alətlə edirlər. Bu rüsumun tətbiq edilməsi, sadəcə dildə xaricə taxta-şalban ixrac etməyin deməkdir".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Vətəndaşla "Azəravtoyol"un kanalizasiya xətti davası bitmək bilmir

"ASAN kommunal" xidmətinin fəaliyyətindən biz sahibkarların maneəsiz yararlanması bəzi məmurların maraqları ilə üst-üstə düşmür"

Vətəndaş Mətləb Hacıbaba oğlu Nəsimovun "Azəravtoyol" ASC-nin tabeliyində olan "Yolların Mühafizəsi Xidməti"nin Binəqədi rayon bölməsinin rəisi Elşad Abazərovdan şikayəti haqda yazmışdıq. "Azəravtoyol"un əməkdaşı "ASAN kommunal"ın işini iflic edir" (http://musavat.com/news/azeryolservis-in-emekdasi-asan-kommunal-in-isini-iflic-edir_425719.html) sərəlövhəli yazıda M.Nəsimov bildirdirdi ki, xüsusi mülkiyyətində olan Binəqədi rayonu, S.S.Axundov küçəsi 457 B ünvanında yerləşən 30 kv.m qeyri-yaşayış sahəsinə aidiyyəti təşkilatların müvafiq rəzləşmələri əsasında şəxsi vəsaiti hesabına kanalizasiya xətti çəkdirib.

Vətəndaş qeyd edir ki, bütün işləri qanunamüvafiq şəkildə görüb, "ASAN kommunal" xidmətinə müraciət etməklə texniki şərt alıb, 500 manat rüsum ödəyib. Buna baxmayaraq, Elşad Abazərov ondan 5 min manat rüşvət istəyib, vermədiyindən xüsusi mülkiyyət sahibinə heç bir məlumat verilmədən şəxsin özü həmin ünvanda əvvəlcədən çəkilmiş kanalizasiya borularını yerdən qazaraq çıxarıb, onları tamamilə yarasız vəziyyətə gətirib. Yazı dərc edildikdən sonra "Azəravtoyol" ASC-dən redaksiyamızla əlaqə saxlanıb, ittihamların doğru olmadığını bildiriləb. "Azəravtoyol" ASC-nin nəzarət şöbəsinin rəisi Fikrət Hüseynov bu mövzuda "Yeni Müsavat"a açıqlama vermişdi. Demişdi ki, vətəndaşa məxsus obyekt ümumi kanalizasiya xəttinə qoşularkən texniki şərt pozulub və bu şərtlərə əməl ediləcəyi təqdirdə obyektin ümumi xəttə qoşulması gerçəkləşdirilə bilər.

Amma belə deyilmiş. Vətəndaş M.Nəsimov martın 31-də "Yeni Müsavat"a bir daha müraciət edib və qeyd edib ki, "Azəravtoyol" ASC-nin tabeliyində olan "Yolların Mühafizəsi Xidməti"nin əməkdaşlarını qanunsuz hərəkətlərini davam etdirməkdə ittiham edib: "Uzun müddətdir ki, sahibkarlıq fəaliyyətimiz qeyd olunan səbəbdən dayandırılıb. Sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirdiyimiz yerin qabağı qazılmış, yollar isə yarasız vəziyyətdədir. Bütün bunların səbəbkarı isə "Azəravtoyol" ASC-nin tabeliyində olan "Yolların Mühafizəsi Xidməti"nin əməkdaşlarıdır. Xüsusilə də qeyd edim ki, sındırılmış kanalizasiya borusundan axan çirkab sularının Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin də istifadə etdiyi yeganə və daim intensiv hərəkət olan yola axdırılmasına səbəb olub. Bildirmək istəyirəm ki, ölkə başçısının müvafiq sərəncamları ilə sahibkarlıq subyektlərinə qarşı aparılan qanunsuz yoxlamaların ləğv edildiyi dövrdə biz bu olayla üzleşmişik. "ASAN kommunal" xidmətinin fəaliyyətindən biz sahibkarların maneəsiz yararlanacağı nədənsə özləri kiçik, istəkləri böyük olan, səlahiyyət hədlərini və qulluq funksiyalarını unudan Elşad və Coşqun kimi "məmurların" maraqları ilə üst-üstə düşmür. Bu məmurlar aparılan islahatlara məqsədli şəkildə kölgə salır".

□ E.MƏMMƏDLİYEV

Yumurta mağdurunun şikayəti DİN-də araşdırılacaq

Türk iş adamının hədələnməsi ilə bağlı vəkil Aslan İsmayilov nazirə müraciət edib; "Kifayət qədər iş görüldüyünün də şahidi oldum"

Türkiyədə toyuq, yumurta istehsalı ilə məşğul olan "Emre Piliç Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi"nin rəhbəri Ömür Oral və onun türkiyəli vəkilinin Azərbaycanda hədələnməsi araşdırılmağa başlanıb.

Bu haqda Ömür Oralın nümayəndəsi, tanınmış hüquqşünas Aslan İsmayilov özünün sosial şəbəkədəki hesabında status paylaşmış.

Həmin statusu təqdim edirik: "Son dəfə Ömür Oral və onun vəkili Volkan bəy Bakıya gələn zaman artıq özünü Azərbaycanda mafiya babası saymış, Mürvət Həsənlinin təhdidləri barədə 2 gün bundan əvvəl facebook səhifəmdə yazı paylaşmışam. Bu hadisədən sonra artıq özüm də Azərbaycanın mafiya qaydası ilə idarə olunduğuna inanmağa başladığımı yazmışdım. Dünən bu barədə birinci dəfə daxili işlər naziri Ramil Usubova müraciət etdim. Artıq bu gün (dünən-red.) Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəhbərləri nazir Ramil Usubovun göstərişi ilə məni dəvət edib araşdırma apardıqlarını bildirdilər. Söhbət zamanı kifayət qədər iş görüldüyünün də şahidi oldum.

Hələlik bir nəticə olmasa da, müraciətimdən az sonra araşdırma aparılması barədə göstəriş verdiyinə görə DİN rəhbərliyinə təşəkkür edirəm. Mənim üçün bu addım DİN, digər vəzifəliyərdən fərqli olaraq dövlətçiliyə münasibətin bir nümunəsidir".

Qeyd edək ki, işin qısa məzisi ondan ibarətdir ki, "Emre Piliç" şirkəti "Siyəzən Broyler" ASC-yə damazlıq yumurta satıb, həmin yumurtaların pulları isə "Siyəzən Broyler" ASC tərəfindən uzun illər Ömür Oralın Azərbaycandakı nümayəndəsi olan "Xəmsə-M" MMC-nin rəhbəri Mürvət Həsənliliyə verilib. "Siyəzən Broyler" ASC tərəfindən 3,8 milyon ABŞ dolları M.Həsənliliyə verilsə də, sonuncu "Emre Piliç" şirkətinə bu puldan cəmi 2,1 milyon ABŞ dollarını ödəyib, yerdə qalan 1,7 milyon dollarını isə verməyib. Ö.Orala bildirib ki, "Siyəzən Broyler" ASC

Aslan İsmayilov

bu pulları ödəməkdən imtina edir. "Emre Piliç" şirkətinin rəhbəri Ömür Oral bu pulları tələb etmək üçün Azərbaycana gələcəyini və lazımı instansiyalara şikayət edəcəyini bildirdikdə, M. Həsənlili cavabında bildirib ki, "Siyəzən Broyler" ASC yüksək hakimiyyət dairələrinə məxsus olduğundan, bu şirkətə qarşı hər hansı addım atıla bilməz. Ö.Oral belə səhv etsə, dərhal həbs ediləcək.

Beləliklə də M. Həsənlili Ö.Oralın Azərbaycana gəlişinin qarşısını almağa çalışıb. Ö.Oral deyib ki, bu yolla M.Həsənlili "Emre Piliç" şirkətinə çatması təxminən 1,7 milyon ABŞ dollarını qanunsuz şəkildə ələ keçirib. O, Azərbaycana gələndən sonra isə onun özünü təhdid etməyə, oğlunu öldürdüyü rəcəyi ilə hədələməyə başlamış.

□ E.MƏMMƏDLİYEV

"İlahiyyat" məscidinin bağlanacağı xəbəri yayıldı

Məscidin imamı və Dini Komitə xəbəri təkzib edir; dindarlar isə narahatdır: "Şəhidlər" məscidini də təmir adı ilə bağladılar, indiyədək də nə azan oxunur, nə də namaz qılınır..."

Bakıda fəaliyyət göstərən "İlahiyyat" məscidinin bağlanması ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Sosial şəbəkələrdə müxtəlif şəxslər tərəfindən paylaşılan məlumatlarda bildirilib ki, 31 martdan etibarən məscid bağlanır. Məlumatlarda o da qeyd olunub ki, məscidə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsindən (QMI) fəaliyyətinin dayandırılması ilə bağlı tapşırıq verilib.

Məsələ ilə bağlı daha detallı məlumat əldə etmək üçün "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq məscidin yerləşdiyi ünvana yollandıq. Müşahidə etdik ki, ərazidə heç bir söküntü işləri aparılmır. Cümə günü olduğu üçün insanlar cümə namazına gedirdilər. Hər dəfə olduğu kimi, cümə xütbesindən sonra insanlar birlikdə namaz qıldılar.

Namazdan sonra isə məscidin imamı camaata müraciət edərək bildirdi ki, məscidin sökülməsi, bağlanması ilə bağlı xəbərlər dolaşır. Lakin bu, doğru deyil: "Sadəcə olaraq, məscid Bakı Dövlət Universitetinin

ərazisində tikildiyi üçün hüquqi ünvanı yox idi. Lakin artıq bu məsələ həll olunub. Bundan sonra məscid QMI-nin nəzdində fəaliyyət göstərəcək. Belə bir qərar verilib ki, bura həm də Bakı Dövlət Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin elmi-tədris mərkəzi kimi fəaliyyət göstərsin. Buna görə də məscidin həyatında məktəb-mədrəsə təşkilində bezi tikililər tikiləcək. Həmin tikinti gedən müddətdə cümə namazlarının qılınması məhdudlaşdırılacaq".

İmam bildirdi ki, tikinti başa çatdıqdan sonra böyük ehtimalla məscidin fəaliyyəti əvvəlki

qayda üzrə bərpa olunacaq. Bu qərara məsciddə namaz qılan dindarlar açıq şəkildə etiraz etməsələr də, öz aralarında bundan narazı olduqlarını söyləyirdilər. Onlar hesab edirdilər ki, bununla da məscid bağlanacaq.

Dindarlara görə, bu hal ölkədə dini zəmində narazılıqları artırmağa bilər: "Daha öncə də "Şəhidlər" məscidində eyni hal baş verdi. Oranı da təmir adı ilə bağladılar, lakin hələ də nə azan oxunur, nə də namaz qılınır. Qorxuruq ki, "İlahiyyat" məscidi də onun kimi olsun".

Məsələ ilə bağlı Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin şöbə müdiri Əliheydər Zülfüqarov APA-ya açıqlamasında bildirdi ki, "İlahiyyat" məscidində dini ayinlərin icra olunması heç bir məhdudiyət qoyulmadan, mütəmadi olaraq

davam etdiriləcək: "Həmin məscidin söküləcəyi və ya bağlanacağı ilə bağlı sosial şəbəkələrdə və bəzi saytlarda yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir".

Ə. Zülfüqarov xatırladı ki, Bakının Yasamal rayonunda yerləşən məscid 1993-cü ildən fəaliyyət göstərir: "Bakı Dövlət Universitetinin tələbə şəhərciyi ərazisində inşa olunmuş bu məscidin hüquqi ünvanı müəyyənləşdirilib, məscid binası Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin balansına verilib. "İlahiyyat" məscidində yeni yaradılmış İslam kolleclərində və digər dini təhsil müəssisələrində oxuyan tələbələrin praktiki təcrübə keçməsi üçün QMI-nin Tədris Mərkəzinin yaradılması da nəzərdə tutulub".

□ Əli RAIS
Fotolar müəllifindir

Türk dünyasının Kerkük faciəsi - qədim türkmən torpaqları itirildimi?

Politoloq Toğrul İsmayıl "Yeni Müsavat"a dedi ki, Kerkükdə türk əhalinin sayı çox deyil. Daha çox kürdlərdir, ərəblər də var: «Amma Kerkükün ətrafındakı bölgələrdə əsasən türkmənlər yaşayır. Təəssüf ki, onlar da parçalanıb, bir qismi sünni, bir qismi şiədir. Bu gün oradakı kürd əsilli, Amerikada təhsil almış vali əslində bilərəkdən bu addımlar atır. Bu addımlar Türkiyə hökuməti ilə Bərzani arasındakı münasibətləri pozmağa yönəlib". **Politoloq qeyd etdi ki, Türkiyə uzun illər Kerkük problemini həll etməyə çalışdı. Amma burdakı ən böyük sıxıntı budur ki, Türkiyənin Kerkük məsələsi ilə bağlı sistemli bir siyasəti yoxdur:** «90-cı illərdən bəri, yeni şəxsən mən Türkiyədə olduğum illərdə gördüm ki, Türkiyə heç vaxt bu bölgədə güclü ola bilmədi. Bölgəyə göndərilən pulları da oradakı bəzi adamlar mənimsədi, ciddi təşkilatlanma işi aparılmadı. Elə o işi aparılardan biri Doqramacının qarşısı idi. Heç bir iş görülmədi. Üstəlik də parçalanma oldu".

Ankaranın bundan sonrakı roluna gəldikdə, T.İsmayıl dedi ki, bu hökumət artıq heç nə edə bilməz: "Faktiki olaraq yanlış siyasəti və taktikani bunlar da davam etdirdilər. Nəticədə Şimali İraq hökumətini Kürd dövləti olaraq tanımağa başladılar, Bərzani qəbul etdilər. Əsas problem də türklərin ciddi siyasətinin olmamasından irəli gəlir. Üstəlik, Kerkük məsələsi təkcə Türkiyənin deyil, Azərbaycanın və Türkmənistanın da problemidir. Amma oradan da səs gəlmir, elə bil ki, bu problem yoxdur. Sovet dövründə Kerkük məsələsindən yaxşı pul qazananlar var idi, amma indi onlar ortada görünmür".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə dedi ki, Kerkük Ədalət və İnkişaf Partiyası hakimiyyətə gəl-

diyi gündən itirilib: "Ankara Kerkükü, Talaferi, Mosulu və digər türkmən torpaqlarını ABŞ-ın maraqlarına qurban verib. Türkiyənin hakim partiyasını inandırmışdılar ki, əgər İraqda kürd muxtariyyətinin və daha sonra kürd dövlətinin yaradılmasına göz yumarlarsa, o zaman PKK və digər bu kimi terror qolları ilə bağlı məsələ öz həllini tapacaq. Kürd məsələsi Türkiyədən İraqa, daha sonra isə Suriyaya transfer olunacaq. Hazırda bu ssenarinin reallaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən növbəti mərhələnin şahidi oluruq. Amma proseslərin gedişatı hər şeyin nəzərdə tutulduğu kimi gətdiyindən xəbər vermür". **E.Mirzəbəyli hesab edir ki, bu prosesdə Türkiyə kənarda qalmayıb, kənardə saxlanılıb:** "Reallıq bundan ibarətdir. Şübhəsiz ki, İraq türkmənləri soydaşlarımızdır və bu durum ilk növbədə Azərbaycan türklərinin üreyini ağrıdır. Amma təəssüf ki, biz özümüzdən kənardə baş verən global geosiyasi proseslərə hər hansı bir formada təsir etmək imkanında deyil. Gurultulu, reallıqı uyğun gəlməyən mülahizələr səsləndirmək istəməzdim. Belə məsələlərdə emosional, yaxud sosial şəbəkələrdə enerji çıxarmaq üçün paylaşılan fotosəkillər, bəzi insanların öz profillərini Türkmən bayrağı ilə bəzəməsi heç bir önəm daşmır. Bütün bunlar bəzi siyasi dairələrin öz simalarını itirməmək üçün tətbiq etdiyi texnologiyalardır. "Ehey Bərzani", yaxud "ey, Tələbani" deməklə iş bitmir. Ona qalarsa, Çörçil Britaniya tarixində ən az danışan siyasətçilərdən olub. "O olmasın bu olsun" filmində məşhur bir məhni var: "Ey kimsən orda, aç qapını, Aç qapını, gələk səni öldürək..." Allah rəhmət ələsin, Üzeyir bəy mental xüsusiyyətlərimizi əla təsvir edib..."

□ Cavid TURAN

"Toğrul İsmayıl: "Bölgəyə göndərilən pulları da oradakı bəzi adamlar mənimsədi, ciddi təşkilatlanma işi aparılmadı"
Elçin Mirzəbəyli: "Bu prosesdə Türkiyə kənardə saxlanılıb"

Türkiyənin Suriyada və öz ərazisində genişmiqyaslı anti-terror əməliyyatları aparmasından sui-istifadə edən İraq kürdləri Kerkükün "İraq Kürdüstanı"na daxil edilməsi istiqamətində çalışmalarında xeyli irəli gedə bilib.

Düzdür, İraq neftinin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edən Kerkük rəsmi Bağdad üçün də mühüm ünvandır. Hətta bundan əvvəl Bağdad bəyan edirdi ki, o, Kerkük neftini kürd administrasiyasının idarəçiliyinə verməyəcək. Ancaq son bir neçə il ərzində hissə-hissə Kerkükün neft yataqlarını ələ keçirən və istehsalı başlayan kürd hərbi birləşmələri bu ərazidən çıxarılan nefti ətraf ərazilərə satmağa başladılar, beləliklə, böyük para qazanmaq imkanı olan bölgənin zəbti onlar

üçün vazkeçilməz məsələyə çevrildi. Mütəxəssislər hesab edir ki, Kerkükün neft yataqlarında neft keyfiyyətinə görə də fərqləndiyi üçün onun üçün alıcılar tapmaq çətin deyil. İraqın və dünyanın ən zəngin neft regionu olan Kerkükdə 10 milyard bareldən çox ehtiyat olduğu bildirilir.

Məhz elə buna görədir ki, Kerkükdə İraq Kürd Regional Rəhbərliyi (IKBY) bayrağının asılması hadisəsini çox gözləmək lazım gəlmədi. Düzdür, Türkiyənin İraqdakı səfiri Fatih Yıldız İraqın

Kerkük şəhərində rəsmi binalara vurulması ilə bağlı İraq Nümayəndələr Məclisində görüş keçirib, etirazını bildirib. Bəyan edib ki, Türkiyə İraqın daxili işlərinə hörmət edir, amma bu vəziyyətə səsiz qala bilməz. "İraq konstitusiyasına da zidd olduğu üçün Türkiyə bu məsələni yaxından təqib edəcək"-səfir deyib. Eyni zamanda İraq prezidentinin müavini Nuri Maliki də İraq Kürd Regional Rəhbərliyinin bayrağının tək tərəfli təsdiqlə Kerkükdə dövlət binalarına asılmasını "konstitusiyadan kənar hərəkət" adlandırıb və kəskin etirazını bildirib. Ancaq kifayət qədər zəifləmiş İraq hökuməti ölkəyə nəzarət imkanlarını itirdiyi və ölkə-

nin parçalanmış vəziyyətdə olması şəraitində kifayət qədər xarici dəstəyə malik, həmçinin müasir silahlar əldə etmiş kürd silahlıların durdurulmağa acizdir. Ölkədə İŞİD terrorunun da geniş yayılması digər məsələləri arxa plana keçirib. Azərbaycan türkləri ilə qan qohumluğu olan türkmənlərin min illərdir yaşadığı tarixi məkanların İraq prezidentinin müavini Nuri Maliki də İraq Kürd Regional Rəhbərliyinin bayrağının tək tərəfli təsdiqlə Kerkükdə dövlət binalarına asılmasını "konstitusiyadan kənar hərəkət" adlandırıb və kəskin etirazını bildirib. Ancaq kifayət qədər zəifləmiş İraq hökuməti ölkəyə nəzarət imkanlarını itirdiyi və ölkə-

Martın 28-də Sabirabad rayonunun Ulacalı kənd sakini 1987-ci il təvəllüdü Rəyal Şakir oğlu Məmmədov 7 yaşlı oğlu Rəyamini baş nahiyəsindən 6 çəkc zərbəsi vuraraq qətlə yetirib.

Tərədilmiş dəhşətli qətl hadisəsi ilə bağlı daha detallı məlumat əldə etmək üçün hadisənin baş verdiyi ünvanə yollandıq.

Hələ Ulacalı kəndinin girişində söhbət etdiyimiz sakinlər bildirdilər ki, iki gündür kənd camaatı çox böyük sarsıntı içərisindədir. Sakinlər onu da söylədilər ki, əslində qətl törədən Rəyal Məmmədov Ulacalıda doğulmayıb. R.Məmmədov Şirvan şəhərindədir və onun ata-anası, qohumları da orada yaşayırlar. "Rəyal kənd camaatı ilə pis olmayıb. Ancaq bildirdik ki, məhkumluq həyatı yaşayıb. Evinin içində ailəsi ilə necə davranmasını biz bilmərik. Baş verən hadisə isə bütün kənd camaatını şoka salıb. İnanın ki, camaat uşağın öldürüldüyü yere gedib, kövrəlib ağlayırlar. Bizim kənddə belə hadisə ola bilməzdi. Rəyal bu kəndə bir neçə ildir gəlib. Evləndiyi xanım da öz xalası qızıdır. Yəni belə deyək ki, toydan sonra qadın Şirvanə yox, Ulacalıya köçüb", - deyərək sakinlər bildirdilər.

Daha sonra isə Rəyal və ailəsinin yaşadığı evə yollandıq. Müşahidə etdik ki, yas çadırı qurulmasa da kənd camaatı evə axın edib, qətlə yetirilən Rəyamini ailəsinə başsağlığı verirdilər. Rəyamini nənəsi Sədəxanım bildirdi ki, hələ də oğlanın ailəsindən heç kim onlarla əlaqə saxlamayıb: "İki gündür nələr çəkirik, bir Allah bilir. Rəyal mənim bacımın oğludur. 8 ildir ki, qızım ilə qurub, bu evdə yaşayıb. Elə 8 ildir ki, qızımı döyüb başına oyun açırdı. Qızım ayrılmış istəyəndə isə bizi hədələyirdi ki, əgər qız məndən ayrılarsa, hamınızın başını kəsəcəm. Tez-tez əlinə bıçaq alıb, üstümüzə cumurdu. Oğlum, yoldaşım olmadığı üçün ayağı bir az da yer almış-

"Dedi, torpağı sataq, qoymadım, apardı uşağı öldürdü"

7 yaşlı oğlunu amansızlıqla qətlə yetirən manyak atanın digər iyrenc əməlləri də üzə çıxdı

di. Hər dəfə bir tələb qoyurdu ki, bunu etməsəniz sizi öldürəcəm".

Rəyamini nənəsi Sədəxanım bildirdi ki, bu minvalla Rəyal onun

həyatının çardağını, əşyalarını, toyuqlarını, qızillərini hissə-hissə aparıb satıb. Onun son tələbi isə ailəyə məxsus olan əkin sahəsi olub: "Deyirdi ki, torpağı sataq, mən isə razılaşmırdım. Buna görə də qızımı son günlər daha çox döydürdü. Qızıma deyirdim ki, torpaq satılmasa, uşağı öldürəcəm. Mənə isə söyləyirdi ki, sənə elə yara vuracam ki, öləne qədər o yara sənə inlədəcək. Həmin günü yenə qızımı döydü. Qız həyətə düşüb evin altına girib. Bu da düşünüb ki, yəqin yenə bacım ilə gedib. Çünki hər dəfə o, qızımı döyüb çölə atanda, qızım Günel uşaqları da götürüb bacım ilə gəlirdi. Bu dəfə isə iki uşağı da yanına alıb, evin altına gizləndi. Belə olanda Rəyal böyük oğlu Rəyamini götürüb, aparıb öldürüb. Əslində niyyəti uşağın üçünü də öldürmək olub. Ancaq digər ikisini tapa bilməyib. Biz Rəyalın qanına boyanmasını istəyirik. Qana-qan tələb edirik".

Rəyalın xalası Tərənə isə bildirdi ki, Rəyal əsgərlikdə olduğu zaman da öz əsgər yoldaşını avtomatla vurub. Bu, onun dördüncü məhkumluğudur: "Rəyal mənə bayramda gətirdi ki, gedək bizdə qal. Mən Rəyalın da, Günelin də xalasıyam. Bircə mənim sözümlə eşirdirdi. Ancaq mənim qızımın qızillərini oğurlayıb, aparıb satıb. Kənddə hər

qətlə yetirmişdi. Ondan əvvəl də sübut olunmamış bir sıra cinayətləri var idi. O zaman mənə bir milyon rüşvət təklif etdilər ki, o, həbs olunmasın. Mən işi təzədən geri qaytardım. Çünki 6 nəfəri öldürən bir şəxs necə azadlıqda qala bilərdi? Onu Ali Məhkəmənin zalında həbs etdilər, lakin sonradan kimlərsə o pulun müqabilində onu qaçırdılar. Bir dəfə bir cinayətə baxdım, utandığım dan motivlərini tam deyər bilmirəm. Bir oğlan ailə üzvlərindən ən müqəddəs olan bir insana qarşı ən çirkin cinayət törətmişdi. Belə adamlarla bir cəmiyyətdə axı necə yaşamaq olar? Görün ölüm hökmünün olmamasının necə ağrınlı çəkirik. Amma bu məsələnin gündəmə gətirilməsi ciddi təpkiyə qarşılaşacaq. Açıq, inanmıram ki, bunu geri qaytarmaq mümkün olsun. Təkcə bizdə deyil, Avropa ölkələrində belə olub ki, bir cinayətə görə ən ağır cəza kəsilib, amma cəmiyyətdə yenə də həmin cinayətlər törəlib. İstənilən halda bu məsələ Azərbaycan üçün çox düşündürücüdür. Bildiyiniz kimi, ölkə başçısının cəzaların humanistləşdirilməsi ilə bağlı sərəncamı var. Hər bir halda bundan sui-istifadə halları olmamalıdır. Bu sərəncam az ağır cinayət törətmiş şəxslərə şamil olunmalıdır. Çirkin cinayət törədənlərlə digərləri bir yerdə saxlanılmamalıdır. Eyni zamanda onun da tərəfdarı deyiləm ki, siyasi işlərə, yeyinti halları ilə bağlı ölüm hökmü tətbiq olunsun".

Tanınmış vəkil Əsəbəl Mustafayev bildirdi ki, Azərbaycan Avropa Şurasına daxil olarkən götürüldüyü öhdəliklərdən biri ölüm hökmünün ləğvi ilə bağlı olub: "Ölüm hökmünün olması ilə Avropa Şurasına üzv olmaq məsələsi bir-birini istisna edir. Məsələn, Türkiyədə söhbət gedir ki, ölüm hökmü bərpa olunsun, amma dərhal Türkiyə Avropa Şurasından çıxarılacaq. İstintaq və məhkəmədən heç kəs siqortalanmayıb. Nə qədər istintaq və məhkəmə inkişaf etsə də, nöqsanlar mümkündür. Çox şahidi olmuşuq ki, həbs edilən, yaxud həbsxanada ölənlər çoxsaylı insanlar olub ki, illər sonra cinayətlərdə işi irəliləndirən olmadıqda üzə çıxıb. Rusiyada bir manyakin törətdiyi qətləri xatırlamaq lazımdır. Onun qətlərinə görə 3 nəfər edam olunmuşdu. Guya bunun törətdiklərini həmin insanlar törədib. Çox qorxunc statistikadır. Bu statistika indi də davam edir. Elə ölkələr də var ki, orada ölüm hökmü yoxdur, bir məhbus 20-25 il həbs yatandan sonra günahsız olduğu sübut edilir. Halbuki ölüm hökmü olsaydı, onlar edam olunacaqdılar. Belə nümunələr çoxdur. Hər halda, o insanların yaşamaq haqları var. Əgər birinin təqsiri yoxdursa, nə zamansa onu reabilitasiya etmək imkanları var. Ölüm hökmünün bərpası ilə bağlı çağırışlar hesab edirəm ki, emosiyaların nəticəsidir. Belə faktlar da kütləvi deyil. Belə dəhşətli qətlər də kütləvi şəkildə deyil ki, bunların qarşısını almaq üçün hökmən ölüm hökmünün bərpası vacib olsun. Qorxunc cinayətlər tarix boyu olub. Yəqin ki, bundan sonra da olacaq. Sadəcə, bunların qarşısını almaq üçün ayrı vasitələr düşünmək lazımdır. Analiz etmək lazımdır ki, bunlar nədən yaranır? Maddi, yaxud mənəvi məsələ olduğu, psixoloji problemlərin olub-olmadığı üzə çıxarılmalıdır. Ona uyğun da tədbirlər görülməlidir. Ölüm hökmü belə qətlərin qarşısını alan amil deyil".

□ Cavansir ABBASLI

Ölüm hökmünün bərpası yenidən gündəmə gəldi...

19 il öncə Azərbaycanda ləğv edilən ölüm hökmünün bərpası zaman-zaman gündəmə gətirilir. Xüsusilə ölkədə qəddar, dəhşətli hadisələr baş verəndə bu tələblər səslənir, ölüm hökmünün bərpasını vacib sayanların sayı artır.

Son olaraq Sabirabadda 7 yaşlı oğlunu 6 çəkc zərbəsi ilə öldürən qatillə bağlı bu məsələ gündəmə gətirilib. Çoxları hesab edir ki, bu tip qatillər yaşamağı haqq etmirlər, onlara ömürlük və ya başqa cəzaların verilməsi doğru deyil. Belə qatillərin yalnız ölüm hökmü ilə cəzalandırılmasını vacib sayanların sayı kifayət qədər yüksəkdir. Hətta bu şəxslərin ömürlük məhbuslar üçün nəzərdə tutulan Qobustan həbsxanasında başqa cəzalara görə saxlanılan məhkumlarla birlikdə eyni yerdə cəza çəkmələrini qınayanlar da az deyil. Onlar üçün xüsusi cəza növünün tətbiqindən söz açanlar da var. Bununla yanaşı, ölüm hökmünün bərpasını tələb edənlərlə bərabər bunu mümkünsüz sayanlar da var. Onların arqumentləri əsasən Azərbaycanın Avropa Şurasına üzv qəbul edilərkən götürüldüyü öhdəliklərlə bağlıdır.

Ali Məhkəmənin keçmiş sədri, Vəhdət Partiyasının rəhbəri, deputat

Tahir Kərimli vaxtilə ölüm hökmünün ləğvinin əleyhinə çıxdığını bildirdi: "Uşağa doğulanda ad qoymaq daha asandır, neinki sonradan onu dəyişmək. Ölüm hökmü də buna bənzəyir. Bu hökm qadağan olunan zaman şəxsən yazılı şəkildə rəy verdim ki, bu düzgün deyil. Amma qərar qəbul edildi. İndi isə bu hökmü bərpa etmək olduqca çətindir. Necə ki, Türkiyədə bunun şahidi olduq. Qaradağ ölkədə ötən il bu məsələ qaldırılan kimi ciddi şəkildə beynəlxalq təpki gəldi. Bizdə də bu, eyni şəkildə olacaq. Bu, Azərbaycanın Avropa Şurasının qarşısında götürdüyü öhdəliklərə də ziddir. İstənilən halda ölüm hökmünün aradan qaldırılması düzgün deyildi. Öncəliklə bir müsəlman xalqıyq, şəriətdə ölüm haqdır. Digər tərəfdən, cəmiyyətdə olan şərtlər ölüm hökmünün aradan qaldırılmasını o zaman istisna edirdi. Məsələn, azyaşlının başına min cür oyun açıb onu öldürən insana hansı cəza düşür? O qədər çirkin cinayət-

Tahir Kərimli: "O qədər çirkin cinayətlər törədənlər var ki, həmin əməlləri törədənlərin yaşamaları ikrah doğurur"

lər törədənlər var ki, həmin əməlləri törədənlərin yaşamaları ikrah doğurur. Onların varlığı xalq, dövlət üçün böyük ləkədir. Məhz bu amillərə görə vaxtilə ölüm hökmünün ləğvinin

Əsəbəl Mustafayev: "Ölüm hökmü belə qətlərin qarşısını alan amil deyil"

əleyhinə çıxdım. Bu gün hər birimiz üçün bu məsələlər çox ağındır. Yadımdadır ki, Ali Məhkəmədə bir dəfə belə bir cinayət olmuşdu. Yevlaxdan Əhmədov soyadlı bir şəxs 6 nəfəri

Sabah Ermənistanda parlament seçkiləri keçiriləcək. Əvvəlcədən də gözlənilirdi ki, işğalçı ölkədəki təbliğat-təşviqat dövründə Qarabağ mövzusu ön sıralarda oldu. Belə ki, ötən bir neçə həftə ərzində düşmən ölkədəki sülh tərəfdarları ilə müharibə ritorikasından yararlanılanlar arasında "savaş"ın şahidi olduq.

Bu zaman keçmiş prezident Levon Ter-Petrosyanın Qarabağ münafiqsinin güzəstli həllinə yönəlik çağırışlar etməsi daha çox rezonans doğurdu. Lakin işğalçı ölkənin prezidenti Serj Sarkisyanın Qarabağa qanunsuz səfəri zamanı Azərbaycanı "İsgəndər" raket kompleksi ilə hədələməsi Ermənistandakı müharibədən və itkilərdən yorulmuş sülh tərəfdarlarını da bir az cəsarətləndirdi. Belə ki, artıq eyni o həddə çatıb ki, düşmən ölkədəki bəzi Qarabağ canliləri Azərbaycana "sarsıdıcı zərbələr" vurmağın mümkünlüyünə özlerini və əhalini inandırmağa çalışırlar. Azərbaycanın müvafiq qurumları və hərbi ekspertlər bunun qarşılığında düşmənin cavabını verdilər, eyni zamanda növbəti xəbərdarlıqlar olundu. Amma görünür, ən azı beynəlxalq təşkilatların, məsələ ilə birbaşa məşğul olan ATƏT-in Sarkisyanın Qarabağa gəlişinə və "İsgəndər" hədəsinə reaksiya verməməsi düşməni şirnikləndirir.

Bugünlərdə vəziyyətin kifayət qədər gərgin olduğunu hər kəs anlayır. ATƏT-in fəaliyyətində olan sədri, Avstriyanın xarici işlər naziri Sebastian Kurz da Minsk Qrupu həmsədrlərinin son bəyanatlarında həmsədrlərin tərəfləri siyasi həll

prosesində iştirak etməklə bağlı çağırışlarına qoşulub. APA-nın ATƏT-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, o bildirib ki, bir il əvvəl Dağlıq Qarabağ münafiqsi ilə bağlı son iki onillik ərzində baş verən ən dəhşətli döyüş zorakılığı, insan itkisinə və əziyyətlərə səbəb olub: "Bu, müharibənin sülh səylərini nə dərəcədə təhlükə altına almasının sübutudur. Bu halda biz tərəfləri atəşkəsi təhlükə altında qoya biləcək istənilən fəaliyyətdən çəkinməyə çağırırıq. Bütün tərəflər öz öhdəliklərini yerinə yetirməli, beynəlxalq humanitar öhdəliklərə güclü şəkildə əməl etməlidir. Müharibə cinayətlərinə heç bir zaman haqq qazandırla bilməz".

Eyni zamanda Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi (XIN) də aprel döyüşləri ilə bağlı bəyanatla çıxış edəcək. Bununla bağlı Rusiya XIN-in rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova belə bir açıqlama verib. Onun sözlərinə görə, Rusiya XIN Qarabağ prosesinin tənzimlənməsi prosesində də ətraflı qiymət verəcək. Nazirlik sözcüsü deyib ki, material Rusiya XIN-in saytında yerləşdiriləcək.

Hər kəs başa düşür ki, bu dəfə savaş başlasa, aprel savaşından qat-qat dəhşətli olacaq.

Ermənistan "İsgəndər"dən istifadə etsə... - İrəvana xəbərdarlıq

Budəfəki savaşın "aprel müharibəsi"ndən qat-qat dəhşətli olacağını anlayan dairələr hərəkətə keçib; ekspert: "Separatçılar həmin raketlərdən istifadə etmək kimi axmaqlıq etsələr, Azərbaycanın raketləri artıq Ermənistanın şəhər və qəsəbələrinə tuşlanacaq"

Bəs kritik anda işğalçı ölkə ələcsiz qalıb "İsgəndər"dən istifadə edə biləmi?

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Ermənistan hakimiyyəti "İsgəndər" raketlərini Dağlıq

Qarabağda yerləşdirmək istərdi: "Ancaq buna Rusiyanın icazəsi lazımdır. Belə bir icazənin verilib-verilmədiyini bizə bəlli deyil. Əgər Kreml ağılını itirməyib, "İsgəndər" raketlərinin Dağlıq Qarabağda yerləşdirilməsinə icazə verməz. Çünki əgər Ermənistan prezidi-

ntinin dediyi kimi, separatçılar həmin raketlərdən istifadə etmək kimi axmaqlıq etsələr, Azərbaycanın raketləri artıq Ermənistanın şəhər və qəsəbələrinə tuşlanacaq. Bunu İrəvan bilməlidir".

Ekspertin fikrincə, "İsgəndər" raketləri Ermənistanı xeyir verməkdənsə, ona zərər verir: "Çünki bu raketlər ətrafında söz-söhbətin varlığı Azərbaycanı daha müasir raketlər əldə etməyə həvələndirdi. Rusiya bizə uzaqmənzilli raketlər satmayacağına, biz onu başqa ölkə və ölkələrdən alacağıq və alırıq da. Ona görə də Sarkisyanın nə deməyindən asılı olmayaraq, separatçılar müharibədə "İsgəndər" raketlərindən istifadəyə risk etməyəcəklər".

Ancaq E.Şahinoğlu hesab edir ki, ehtiyatı da əldən ver-

məməliyə: "Heç nəyi istisna etmək də olmaz. Ermənistan ordusunda hansısa ağılsız general düyməyə basarsa, biz buna hazır olmalı və düşməne daha ciddi zərbə vurmaliyiq. Elə prezident İlham Əliyev də martın 31-dəki müşavirədə buna işarə edərək dedi ki, müharibə uzun çəksə, düşmənin daşığı daş üstə qalmayacaq. Azərbaycan aprel ayında 4 günlük savaşda əlində olan hərbi texnikanın cüzi hissəsindən istifadə edib".

Yeri gəlmişkən, hərbi ekspertlərimiz bəyan edib ki, Ermənistan "İsgəndər"i tətbiq edərsə, o halda Naxçıvanın 40-50 km-liyindəki İrəvanın, həmçinin Metsamor AES-in fəlakətli tələfini göz önünə gətirməlidir...

□ Cavid TURAN

Birləşmiş Ştatlar Əsəd siyasətində Rusiyaya uduzdumu? - ABŞ rəsmisindən şok açıqlama

"Suriya prezidenti Bəşər Əsəd hakimiyyətinin devrilməsi ABŞ-ın bu ölkə üzrə siyasətinin əsasını təşkil etmir". "Report" BBC-yə istinadən xəbər verir ki, bunu Amerikanın BMT-dəki səfiri Nikki Heyli bildirib.

"ABŞ üçün başlıca məsələ suriyalıların firavan həyatı üçün mümkün dəyişiklikləri etməyə yollar axtarmaqdır. Barak Obama Bəşər Əsədi devirməyə cəhd etsə də, Donald Trampın prezidentliyi dövründə belə siyasət yürüdülməyəcək" deyərək, amerikalı diplomat vurğulayıb.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli hesab edir ki, Amerikanın BMT-dəki xanım nümayəndəsinin fikirlərində təəccüblü heç nə yoxdur: "Əslində bu açıqlama Donald Trampın seçki kampaniyası dövründə səsləndirdiyi fikirlərlə tamamilə üst-üstə düşür. Bu baxımdan, ABŞ-ın BMT-dəki səfiri Nikki Heylinin bəyanatında sensasiya yarada biləcək hər hansı bir məqamın olduğunu düşünmürəm. Hazırda Bəşər Əsəd ABŞ üçün heç bir təhlükə vəd etmir. Digər tərəfdən, bu yanaşma ABŞ respublikaçılarının ənənəvi siyasi baxışlarına tam uyğun gələn bir yanaşmadır. Respublikaçılar Birləşmiş Ştatların maraqla-

Elçin Mirzəbəyli: "Əsəd müvəqqəti, ABŞ-ın maraqları isə əbədidir"
Əhəd Məmmədli: "ABŞ bu bəyanatla Rusiyanın başının altına yastıq qoyur"

rını ön planda tuturlar. İndiki məqamda əgər Suriya məsələsində Rusiya ilə uzlaşma mümkündürsə və bu, ABŞ-ın da maraqlarına uyğun gəlirsə, o zaman Bəşər Əsədin hakimiyyətində qalıb-qalmamağı heç bir əhəmiyyət kəsb etmir. Əsəd onsuz da gec-tez hakimiyyətdən gedəcək. Əsəd müvəqqəti, ABŞ-ın maraqları isə əbədidir. Burada məğlubiyətdən söhbət gedə bilməz. İndiki şəraitdə Suriya məsələsində ABŞ və Rusiyanın orta qərarə gələ bilmələri üçün real şansın yarandığı ehtimalı var. Vaşinqton bütün hallarda əldə etmək istədiyini edib və edəcək də. Bunun üçün əlavə enerji sərf etməyə, vəsait xərcləməyə nə ehtiyac var ki? İndi Vaşinqtonun başqa prioritetləri var. ABŞ Çin və İrana daha çox diqqət ayıracaq və bu 2 məsələdə onun üçün Rusiyanın loyallığının təmin edilməsi

daha vacibdir. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, Vaşinqtonun Rusiya ilə "Suriya razılaşması" paketində Çin və İrana bağlı məsələlər də yer alıb. Bu isə uduzmaq anlamına gəlir. ABŞ-ın heç bir dövlətin işinə qarışmayacağı barədə mülahizələr çox güman ki, rəmzi xarakter daşıyır. Şübhəsiz ki, əgər hər hansı bir ölkə ABŞ-ın maraqlarına təhlükə yarada bi-

lən addımlar atmayacağına, o zaman həmin ölkədə hansı rejimin mövcud olmasından asılı olmayaraq Vaşinqtonun qəzəbinə tuş gəlməyəcək. Trampın strategiyası çox sadədir. O, biznesmen kimi davranır. Yəni tez bir zamanda gəlir gətirməyəcək sahələrə investisiya qoymaq, güc sərf etmək istəmir. Bunun nə qədər real və davamlı olacağını isə gələcək

göstərəcək. Əsəd ABŞ üçün maneə deyil. Heç Rusiya üçün də. Sadəcə, Əsədin hakimiyyətində qalması Rusiya, daha dəqiq desək, prezident Putin üçün siyasi texnologiya və piar elementi kimi əhəmiyyət kəsb edir. Putin öz təbliğatında "Əsədi hakimiyyətdə saxladıq" deyə biləcək, amma Əsədin hakimiyyətdə qalması üçün nələri güzəşdə getdiyini deməyəcək".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli bildirdi ki, ABŞ Əsəd rejimini heç zaman devirmək fikrində olmayıb: "ABŞ Barak Obamanın vaxtında da Əsədi devirmək istəmədi. Münafiqə yeni alovlananda Azad Suriya Ordusu (ASO) ələvi iqtidarını bitirmək üzrə idi. ASO-nun Qərb koalisiyasına dəfələrlə müraciətinə baxmayaraq, ABŞ və müttəfiqləri müxalifətə göydən təhlükəsizlik zonası yaratmadı. O vaxtlar DAİŞ yox idi, alternativ ASO-dan ibarət sivil, loyallıq müxalifət idi, lakin buna rəğmənin həmin müxalifətə Amerika hələ Obamanın vaxtında dəstək vermədi. Çünki Qərbin əngorə olduğu Suriyada müstəqil, alternativ ASO-dan ibarət sivil, loyallıq müxalifətin hakimiyyətə gəlməsi idi. Bu olan halda Yaxın Şərqdə Amerikanın, İranın, Rusiyanın mövqeləri zəifləyirdi. Türkiyənin mövqeyi isə əksinə, güclənirdi. Buna da yola verə bilməzdilər. Və bir də İsrail demişkən: "Əsəd düşməndir, amma sözdən əmələ keçməyən düşməndir". Müxalifət isə iqtidara gəlsə, İsrail siyasətini necə yürüdəcəyini bilmək olmaz. ABŞ-ın da Yaxın Şərqdə ən əsas vəzifəsi ən ya-

xın müttəfiqi İsrailin təhlükəsizliyini qorumaqdır. Ona görə bu cür bəyanatlar heç nəyi dəyişməyir. Onsuz da suriyalı müxalifətin çoxdandır yeganə güvəndiyi güc və dəstəkçi Türkiyədir. Onu da deyək ki, adətən amerikalılar nə isə etmək istəyəndə tam əksini söyləyirlər. Müxtəlif bölgələrdə, ya keçid zamanında nə etmək istədiklərini gizlətmək üçün tam əksinə bəyanatlar söyləyirlər. Bu cür halların dəfələrlə şahidi olmuşuq. Ola bilsin ki, ABŞ bu bəyanatla Rusiyanın başının altına yastıq qoyur. Amerikanın Suriyadan tam şəkildə çəkilməsi mümkündür, çünki Suriyanın ətrafında olan ölkələrin hamısında bu və ya digər şəkildə Amerika var və bu superdövlət Yaxın Şərqi bütövlüklə öz təsir zonası sayır. Sadəcə, Suriya dünyünlü çox uzandı. Bunun da günahkarı Amerikadır. Ona görə də ABŞ Suriyada köhnə-yeni oyunçular olan Türkiyə və Suriya ilə hesablaşmağa məcburdur. ABŞ kürdlər kartını Türkiyəyə qarşı istifadə edə bilər. Həmçinin kürdlərə dəstək verməklə onların yenidən Rusiyanın təsirinə düşməsinə əngəlləmək niyyətindədir. Amerikanın Suriyadan çəkilməsi inandırıcı deyil. Obama da yeni seçiləndə çox vədlər verirdi, amma yerinə yetirmədiyi ortadadır. Ona görə Tramp inanmıram ki, vədlərinin çoxunu yerinə yetirə bilsin. Əsəd Amerikaya hələlik sərf edə bilər və edir. Ən azı xaos davam edir və müəyyən qüvvələr bundan yararlanırlar. Bir müddətdən sonra Əsədi də xərcləyəcəklər. Diktatorlar zəifləyir, sonra məqamında bitirilir".

□ Cavansir ABBASLI

Şəmkirdə silahlı insident, iki nəfər xəsarət aldı

Şəmkirdə gənclərin mübahisəsi odlu silahlardan açılan atəşlə iki nəfərin xəsarət alması ilə nəticələndi. ARB Kəpəz xəbər verir ki, yaralıların birinin vəziyyəti ağır, digərinin səhəti isə nisbətən yüngül kimi dəyərləndirilir.

Silahlı insident Şəmkir rayonunun Dəllər-Cəyir kəndində baş verib. Dəllər Daşbulaq kənd sakini 31 yaşlı Vahid Əsgərov Şəmkir sakini həmyaşdı Cavid Şirinova odlu silahlardan atəş açıb. Güllə yarası alan sonuncu ətrafdakıların köməklili ilə Şəmkir Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına çatdırılıb. İlk tibbi yardımdan sonra yaralı Gəncə şəhərindəki özəl xəstəxanalardan birinə aparılıb.

Elşən Quliyev- həkim: "Şöbəmizə güllə yarası ilə Şirinov Cavid Faiq oğlu daxil olub. Xəstədə sağ baldır nahiyəsinin yuxarı üçdə birində güllə yarası aşkarlanıb. Dərhal yardım göstərilib. Rentgen müayinələrindən keçirilib. Sonradan xəstə yaxınları yaralıni özəl xəstəxanalardan birinə apardılar".

Hadisə tərəflər arasında mübahisədən yaranıb. Əvvəlcə əlbəyaxa olan gənclərin hirsini bir qədər sakitləşsə də, sonradan mübahisə Vahid Əsgərova məxsus "Niva" markalı avtomobildə yenidən qızışib. Bu zaman Vahid avto-

mobildə saxladığı odlu silahlı Cavidə yaralayıb.

Şahid: "Çöldə bir az mübahisə etdik. Ancaq bilmədik nəyə görə edirlər. Biz həyətdə işləyirdik. Çıxdıq çölə, dedilər bir nəfəri güllələdilər".

Hadisə zamanı yaxınlıqdakı 33 yaşlı Zirəddin Qarayev də xəsarət alıb. Həmin şəxs də yaxınları tərəfindən Gəncədəki özəl klinikalardan birinə yerləşdirilib. Hələlik odlu silahlardan istifadə edən Vahid Əsgərov saxlanılmayıb. Şəmkir Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları bu istiqamətdə əməliyyat-axtarış tədbirlərini davam etdirir.

Köhnə məhkum yenə narkotiklə saxlanıldı

Polis Sabirabad sakini 47 yaşlı Telman Həsənovu 180 qram qurudulmuş marixuana ilə yaxalayıb. ARB TV xəbər verir ki, o, əvvəllər də buna görə məhkumluq həyatı yaşayıb. Telman Həsənov narkotik vasitəni istifadə etdiyini deyib.

Bildirib ki, balıq tutmağa gedən zaman su hövzəsinin kənarında çətənə kolunu görüb. Bu sahədə təcrübəsi olan Telman kolu götürərək ondan qurudulmuş marixuana əldə edib. Daha sonra narkotiki gizlədərək az-az istifadə etməyə başlayıb.

Faktla bağlı cinayət işi açılıb, istintaq davam etdirilir.

Bakıdakı piyada keçidi təhlükə saçır

Bakıda piyada keçidlərindən biri sürücülər üçün təhlükə saçır. Lent.az-ın məlumatına görə, Xətai rayonu, Zığ şossesi, Kombinat ərazisində yerləşən piyada keçidinin alçıpan üzvlüyü qəzalı vəziyyətdədir.

Sayt məsələ ilə bağlı aidiyyəti qurum olan "Azəravtoyol" ASC ilə əlaqə saxlayıb.

Qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Nəcəfli bildirib ki, məsələdən əgah olan kimi əməkdaşlar həmin əraziyə göndəriliblər: "Əməkdaşlarımız hazırda ərazidədir. Qəzalı vəziyyətdə olan sadəcə kiçik bir hissədir. Yerine yapışdırılacaq. Təmirlə bağlı yolun bağlanması nəzərdə tutulmayıb".

Xırdalanda gecəyarı atışma - bir ölü, bir yaralı

Martın 30-dan 31-nə keçən gecə Abşeron rayonunda bir neçə nəfərin iştirakı ilə silahlı insident baş verib. "Report" xəbər verir ki, hadisə Xırdalan şəhərinin 28-ci məhəlləsində qeydə alınıb. İnsident nəticəsində öldürülən kişinin şəxsiyyəti müəyyənləşib.

"Report" xəbər verir ki, bu, 1970-ci il təvəllüdü Nəcəfov Valeh Ərzağa oğludur. O, başından aldığı güllə yarasından ölüb.

Xəyal Paşayev adlı digər şəxs isə odlu silah yarası ilə 1 saylı Klinik Tibbi Mərkəzə aparılıb. Hadisə yerindən maddi sübut kimi bir ədəd "Makarov" tipli tapança götürülüb.

3 güllə yarası almış 32 yaşlı Paşayev Xəyal Oqtay oğlu əməliyyat olunub.

Lent.az xəbər verir ki, 1 saylı şəhər xəstəxanasına yerləşdirilən şəxsin bədənində 3 güllə yarası aşkarlanıb. Güllələrdən heç biri onun bədənində qalmayıb. Belə ki, güllələr onun qarın divarını, çiyini və sol qolunu deşərək keçib. Səhər saatlarında palataya keçirilən X.Paşayev polis nəzarətidədir.

Məlum atışma vaxtı 47 yaşlı Valeh Nəcəfov başından güllə yarası alıb və hadisə yerində keçinib.

Faktla bağlı əməliyyat qrupu yaradılıb, axtarışlar aparılır.

Bakıda yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda sulu qar, qar yağacaq

Aprelin 1-də Bakı və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı gözlənilir. Əsasən gecə və axşam yarımadaının bəzi yerlərində yağış yağacağı ehtimalı var.

Arabir güclənən şimal-qərb küləyi gündüz mülayim cərib küləyi ilə əvəz olunacaq.

ETSN-dən APA-ya verilən məlumata görə, havanın temperaturunun gecə 3-5° isti, gündüz 7-11° isti, Bakıda gecə 4-6° isti, gündüz 9-11° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi 772 mm civə sütunundan 765 mm civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət gecə 75-85 %, gündüz 60-65 % təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, aprelin 1-də meteoroloji amillərin mülayim tərəddüdü meteohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, arabir yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda sulu qar, qar yağacağı gözlənilir. Gündüz əksər rayonlarda yağıntıda qısa fasilə yaranacaq. Qərb küləyi arabir güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 1-6° isti, gündüz 8-13° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 3-8° isti olacağı gözlənilir.

Bakıda ağır avtoqəza - iki nəfər öldü

Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) Bakıda iki nəfərin ölümü ilə nəticələnən yol qəzası ilə bağlı məlumat yayıb. APA-nın nazirliyin saytına istinadən verdiyi məlumata görə, martın 31-də saat 1 radələrində Yasamal rayonunun C.Cabbarlı küçəsində Bakı şəhər sakini Salman Binnətli "Mercedes" markalı avtomobili idarə edərkən yolun kənarında dayanan Yadulla Məmmədova məxsus "Mercedes" markalı avtomobilə vurub.

Nəticədə idarəetməni itirən S.Binnətlinin avtomobili yolu keçən paytaxt sakini Elçin Əliyevə dəyib və sonra ağaca çırpılıb. E.Əliyev və S.Binnətli hadisə yerində ölüb, avtomobildə olan 4 sərnişini isə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Faktla bağlı Yasamal Rayon Polis İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

ÖZƏL TİBBİ SAHƏDƏ 20 İLLİK TƏCRÜBƏ! Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara Əsasən Kişilərə! Diqqət!!! Axırncı Şans!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər;
- * Cinsi zəiflikdən impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və spermada qan;
- * Spermanın azalması, itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi, balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) yaşa görə balaca olması;
- * Ailədə olan hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq;
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları;
- * Baş-boyunda, onurğa-qılçaqlarda, qollar-ayaqlarda, qasıq-xayalarda ağrıları;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qaribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Təbii üsullarla müalicə ta qədim zamanlardan mövcud olub. Ancaq tibb inkişaf etdikcə həkimlər müasir tibbin daha effektiv olduğunu dedilər. Amma bunun əksini düşünüb təbii üsulların daha zərərli və effektiv olduğunu düşüncələr də az deyil. Hətta son vaxtlar dərmanların keyfiyyətindən narazılıq edənlərin sayı artıb və təbii üsullarla müalicəyə üstünlük verənlərin sayı da çoxalıb.

Təbii üsullarla hansı xəstəliklərin müalicə olunduğunu, bunun necə tətbiq edildiyini öyrənmək üçün bu sahənin mütəxəssis-həkimini Seyfəddin Əsədin qəbuluna getdik. Burada həm müalicə prosesini izlədik, həm də təbii müalicə haqda geniş məlumat aldıq.

- Masanızda arı ölüsü və müxtəlif malhəmlər var. Bunlar hansı xəstəlikləri müalicə edir?

- Hazırda masamda gördüyünüz arının ölüsüdür. Arının zəhəri, balı, südü, vərəm mumu, güləmi, mumu, çiçək tozu bir sözlə, hər şeyi insan üçündür. Bunlar min bir dərmanın dərmanıdır. Təbii ki, müalicə xüsusi arılarla aparılır. Onların müalicəsi daha effektiv, daha ziyansızdır. Məndəyev elementlərinin əksəriyyəti bunların tərkibində var. Məsələn, yod var. Bilirik ki, zob xəstəliklərinin əksəriyyəti yod çatışmazlığından əmələ gəlir. Keyfi insanların arının bütün üsulları ilə müalicəsi haqqında məlumatı var, amma arının ölüsü ilə müalicə barədə məlumatı azdır. Arının ölüsündən istifadə etməklə oynaq ağrıları, artridə, ostra-

xandrozda, niyazidə çox gözəl nəticə alırıq. An ölüsünü spirtlə və ya suda dəmləyirik, məlhəm şəklində səhər-axşam ağrıyan yerə qoyuruq və bu möcüzəvi şəkildə effekt verir. Bundan başqa, arı südündən immuniteti qaldırmaq, uşaqların, böyüklərin yoluxucu xəstəliklərə müqavimətini artırmaq üçün istifadə edilir. Arı südü həmçinin orqanizmi cavanlaşdırır, güclü və dözümlü edir. Arı südündən hazırlanan məlhəm isə üz dərisindəki qırıqları, ləkələri, səpkiləri aradan qaldırır, dəriyi gözəlləşdirir. Arının çiçək tozu da min bir dərmanın dərmanıdır. Bu gün analarda süd problemi var. Buna görə də uşaqların çoxu süni qidalanır və onlar ilk başdan qəbizlik, ishal, diatez kimi xəstəliklərə məruz qalırlar. Ananın südünü artırmaq üçün arının çiçək tozu, arı südü və baldan istifadə etməklə məlhəm hazırlayırıq və bu da anaların südünü artırır. Eyni zamanda zob xəstəliyində, qan azlığında, sinir sistemi pozğunluqlarında, elementlərin çatışmazlığında əvəzsizdir. Burada arının digər bir məlhəmi vərəm mumu, bal, arı südündən hazırlanan bir məlhəmdir. Xüsusilə faringit, ağız boşluqlarında xəstəliklər olanda, uşaqlar və böyüklərdə olan sızaqlar, səpkilərdə bu məlhəmdən geniş şəkildə istifadə olunur. Digər məlhəm isə arının daha geniş şəkildə olan bir məlhəmidir. O da həm qan azlığında, yarıllarda, səpkilərdə, oynaq ağrıları, halsızlıq, yuxusuzluq olanda, əsəbi zəif olan adamlarda çox geniş şəkildə istifadə olunur. Bu məlhəmin tərkibində arı südü, vərəm mumu, bal, çiçək tozu, güləm var. Digər hazırladı-

"Zəlini dilinizin altına qoyursunuz

ve möcüzə baş verir..."

Doktor Seyfəddin Əsəd: "Təbii üsulla 3 aya arıqlamağın resepti çox sadədir"

ğım məlhəm isə vərəm mumudur, bu təbii antibiotikdir. Mədə-bağırsaq, yuxarı tənəffüs yolları üçün, ağciyər xəstəliklərində, dəri xəstəliklərində geniş şəkildə istifadə olunur. Xüsusilə də yara və gastritin müalicəsində bu formada hazırlanmış vərəm mumu öz effektivini göstərir. Digər məlhəm isə qurd xəstəliklərinin müalicəsi üçün nəzərdə tutulub. Onun tərkibində bal var. Çünki qurdlar çox böyük məmuniyyətə balla qidalanırlar və beləcə qurdaqovucu maddələri qəbul edirlər. Eyni zamanda burada arının şanıdan, mumundan hazırlanan müxtəlif formalı şamlar var.

- Arı zəhərinin ilan zəhərindən 30 dəfə güclü olduğunu bildirilir. Bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Arı zəhəri Allahın insana verdiyi ən böyük nemətdir. Ən böyük müalicə üsulu arının zəhəridir. Arı zəhəri mənim özüm də revmatizmdən xilas edib. Təsədüfi deyil ki, arıqlar dünyanın ən uzunömürlü adamlarıdır, onlar xərcəng, qrip olmur, heç bir yoluxucu xəstəliklərə tutulmur. Eyni zamanda arı zəhəri ürək-damar xəstəliklərində, oynaq xəstəliklərində artridə, osteoxandrozda, sinir ağrıları, miyazidə əvəzsizdir. Eyni zamanda prostat vəzinin xəstəliklərində, genetik xəstəliklərdə, zob xəstəliyində, süd vəzinin mastopatiyasında, sonsuzluqda istifadə edilir. Çində sonsuzluq arı sancması ilə həll olunur. Eyni zamanda hələlik dünyada miqrenin iynə-dərman müalicəsi mövcud deyil. Onun müalicəsini bu klinikada təbii üsullarla müalicə mərkəzində

mən aparıram. Bura gələn xəstələrin 70 faizi miqren və zob xəstəliyindən gəlir. Eyni zamanda arı zəhəri zob xəstəliyində də əvəzsizdir. Qadınlarda boyunun arxasında maddələr mübadiləsinin pozulması nəticəsində böyük yumru əmələ gəlir. El arısında buna "boynum fırlağa" deyirlər. Bunu arı zəhəri əridir. Həmçinin saç tökülməsinin qarşısını alır, yuxunu dərinləşdirir, qan təzyiqini normalaşdırır. Bal, arı məhsulları qəbul edən, arı sancan insanlarda ürək xəstəlikləri, infarkta az rast gəlinir. Yəni arı min bir dərmanın dərmanıdır.

- Xəstələrə zəli ilə müalicə də tətbiq etdiyinizi gördük. Zəli hansı xəstəlikləri müalicə edir?

- Zəli min bir dərmanın dərmanıdır, o qanı duruldu, qana 250-dən artıq qiymətli maddə verir. Xüsusilə də hirudin fermenti (zəlinin ağızdağı sudur) çox önəmlidir. Bütün dünya infarktdan, insultdan, ürək-damar, beyin xəstəliklərindən əziyyət çəkir. Zəli qoyulan adamlarda 6 ay infarkt, tromp, insult əmələ gəlmir. Qan durur qalır. Yorğun adama zəli qoyulan kimi hərəkətli

olur, düşünce, yaradıcılıq yüksək səviyyədə olur. Zəli ən güclü narkotikdən belə güclü ağrıqəsici qabiliyyətinə malikdir. Zəlini dilinizin altına qoyursunuz və ağrıyı yarım saat ərzində kəsir. Diş eti xəstəliklərində, qinçivitdə, qanaxmalarda yüksək səviyyədə zəli ilə müalicə həyata keçirilir. Zəli eyni zamanda genetik xəstəliklərdə, prostat vəzinin xəstəliklərində əvəzsizdir. Qan təzyiqində birmənalı əvəzsizdir. Zəli varikoz damar xəstəliklərini də sağaldır, görməni yaxşılaşdırır. Zəli və arı müalicəsini birlikdə geniş şəkildə istifadə edir və çox yüksək nəticə alır. Miqrenin müalicəsində tək arı ilə müalicə zəlisiz effekt verə bilməz.

- Qurbağa ilə müalicə Çin təbabətində irəli gəlir, bunun faydası nədir? İstənilən qurbağa müalicəvi əhəmiyyətə malikdir, yoxsa xüsusi növü var?

- Qurbağa zob xəstəliyində əvəzsizdir. Çində zob xəstəliyinin qurbağa ilə müalicəsinin 3 min ildən artıq tarixi var. Neçə yüz illər bundan qabaq nənələrimiz də qurbağa ilə müalicə aparırlar. Hətta bu üsul son 100-150 ildə də istifadə edilir.

Bu gün də yapon alimləri təsdiqlədi ki, qurbağanın buraxdığı şüa qalxanvari vəzi normalaşdırır, onu xərcəngə keçməyə qoymur. Qurbağa orada nə zəhər varsa, özünə çəkir və şişir. Bəzi hallarda qurbağa ölür. Birinci gündən yatmayan adamı dərin yuxuya salır, əsəblər sakitləşir, ürək döyüntüsü, tərləmə azalır. Bəzi adamlar deyir ki, qurbağanı zobun üzərində 2-3 saat saxlamaq kifayətdir. Çində isə onu yatana qədər saxlayırlar. Əgər qurbağa ölübsə, tullayır, ölməyibsə, yatmağa yarım saat qalmış açılır. Hər qurbağa ilə müalicə olunmur. Onun xüsusi növü var.

- Artıq bir sıra restoranların menyularında qurbağa eti də yer alır. Qurbağanın eti də şafaldır, yeyilməlidir?

- Mən qurbağa eti yeməmişəm. Amma deyirlər ki, qurbağanın dadını onu yeyən bilər. Toyuq etindən dəfələrlə dadlıdır. Qurbağa etinin dadını bilənlər ondan əl çəkmir. Bir nəfərlik qurbağa eti restoranlarda 20 manata təklif olunur. Onun budları yeyilir. Gürcüstanda bunun zavodu var və Fransaya ixrac edib yaxşı pul alırlar.

- Stolunuzun üzərində zəncəfil, mumya, qırmızı soğan, sarımsaq və armuda bənşər meyvə görürük. Bunlar nə işə yarar?

- Biz həmişə deyirik ki, anqlamaq üçün zəncəfil istifadə edin. 2 xörək qaşığı zəncəfil süzəncəndən keçirilir və 1 litr isti suya atılaraq 4-5 saat dəmlənir, süzülür. 3 ay olmaqla, hər gün 150 qram qəbul edilir. 3 aydan sonra incə bir xanım və ya kişi olursan. Bu həm də həzmi yaxşılaşdırır,

qəbizliyi aradan qaldırır, immuniteti, xərcəngə qarşı dözümlülüğü artırır. Digər bitki isə zəyərək toxumdur. Bu da mədə-bağırsaq xəstəliklərində əvəzsizdir. Turşuluğu normalaşdırır, qəbzliyi aradan qaldırır. Bu, xüsusi qaydada balla hazırlanır və çox gözəl müalicəvi təsiri var. Qırmızı soğan, sarımsaq isə min bir dərmanın dərmanıdır. Qripdən bir günə xilas olmaq istəyənlər soğanın suyunu 2 saatdan bir buruna tökməlidir.

Sarımsaq isə vitamin C ilə zəngindir və qurd xəstəliklərində istifadə olunur. Mumya Altay dağlarından gətirilir. 3500 metr yüksəklikdə neçə min ilə formalaşır və nədən əmələ gəldiyi hələ də məlum deyil. Mumya qorxunu aradan qaldırır. Saçdan dirnağa qədər hər şeyə əvəzsiz dərmandır. Xüsusilə əsəb sistemine yaxşı təsir edir, keçəliyə faydalıdır, sidiyi saxlaya bilməyənlər bundan geniş şəkildə istifadə edə bilər. Oynaqları təmizləyir, duzu əridir. Yəni mumya bir həyatdır. Bu, suda hazırlanır və duru halda yaşa uyğun olaraq qəbul edilir. Mumya satışda yoxdur. Biz bunu gətirdik. Fındıq, qoz yeyən adamlarda ürək-damar sistemi xəstəliklərinə digərlərinə nisbətən 20 faiz az rast gəlinir. Bu təbii zülaldır. Qırmızı et yeməyən insanlar bu zülalı qoz, fındıqdan, noxuddan, lob-yadan ala bilərlər. Adacağı isə yuxarı tənəffüs yollarında, mədə-bağırsaq xəstəliklərində istifadə edilir. Xərcəngə qarşı möcüzəvi şəkildə istifadə olunur. Suda dəmlənir və gündə 3 dəfə qarqara edilir. Keçibuyunuz immuniteti qaldırır, cinsi zəiflikdə geniş istifadə olunur, maddələr mübadiləsinin yaxşılaşdırmaqla bərabər bir çox xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunur. Toz halına gətirilərək balla, arı südü və digər qatqıllarla qatılaraq məlhəmlər düzəldilir.

- Praktikanızda olubmu ki, xərcəng xəstəliyinə yoluxmuş bir insan gəlsin və o, təbii üsullarla müalicə vasitəsilə bu xəstəlikdən qurtulsun?

- Bir halda ki, Yer üzündə xərcəng xəstəliyinin müalicəsinin olmadığı deyilir, o zaman mənim haqqım yoxdur ki, deyim ki, kimsə o diaqnozla gəlib, sağalıb gedib. Ola bilər ki, diaqnoz səhv idi. Xərcəng xəstəliyi ilkin mərhələdə bütün hallarda müalicə olunur. Ona görə də vaxt-sırı müayinə olunmaq lazımdır...
Xəstələrə də məhbətəlisirik.

Arı sancması ilə müalicə olunan Mürvət Rzayev Cəllilabad rayonunun Xərcə kəndindən gəldiyini və revmatizmdən əziyyət çəkdiyini dedi: "Həkimin eşidəndən sonra gəldim. Dərmanlarla 1 ay yaxşı olurdum, sonra yenə eyni vəziyyətə qayıdım. Amma dünənədən gəlmişəm və fərqi hiss edərəm".

Qurbağa ilə zobdan müalicə olunan Yardımlı rayon sakini isə qurbağanın ona yardım etdiyini dedi: "Zob məni incidirdi. Hara gedirdimse, əməliyyat deyirdilər. Bura gələndən sonra özümü yaxşı hiss edərəm, təbii yolla müalicə olunuram".

Zəli ilə müalicə alan Rza Əliyev insult keçirdiyini, təzyiqdən əziyyət çəkdiyini dedi. O, zəli ilə müalicənin güclü effekt verdiyini bildirdi.

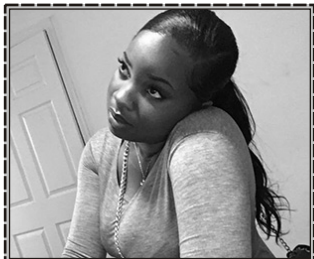
☐ Günel MƏNAFLI
Fotolar: Məğrur MƏRDİNDİR

MUSAVAT

Son səhifə

N 66 (6680) 1 aprel 2017

Qadın sürücü sevgilisinin evinə qadın daşdı və...

Uberdə çalışan amerikalı qadın sevgilisinin evinə yad bir qadın aparıb. Belə ki, o, aeroportdan götürdüyü bir qadın müştərini ona deyilən ünvanı aparanda məlum olub ki, bu, onun sevgilisinin yaşadığı ünvanıdır. Qadın sürücü öncə çaşmış, amma daha sonra sevgilisinin qapının ağzında, aeroportdan gələn qadını qarşılayarkən görüb. Sükan arxasında kimin olduğunu anlayan qaradərili kişi işə dərhal evə qaçmağa çalışıb. Amma qadın sürücü cəld maşından düşərək, onu döyməyə vaxt tapıb. Twitter səhifəsindən görünür ki, sürücü qadın müştərisinin geyimlərlə dolu olan çamadanını da daşıyıb, amma qalmaqaldan sonra çamadanı ona qaytarmayıb. Sonuncu buna görə polisə müraciət edib.

Cox yatanlar diabetə və depressiyaya düşər olurlar

Hazırda müasir, işgüzar insanlar arasında yuxusuzluq xəstəliyi geniş yayılıb. Yuxu ilə az qala mübarizə aparan insanların əksinə olaraq çox yatanların dərmləri daha çoxdur. Belə ki, çox yatmağı sevnələr tez-tez diabetə və depressiyaya tutulurlar, həmçinin ürək-damar sistemlərində problemlər müşahidə olunur. Az yatmaq da ölümü tezləşdirən xəstəliklərə gətirib çıxarır.

Uorika universitetinin professoru Franko Kappuççionun nəticəsinə görə, optimal yatmaq müddəti 7-8 saat olmalıdır. Həmçinin Massaçusets Universitetinin professoru Dr. Ceykobsun araşdırmasında da ən uyğun yatmaq müddəti 7 saat kimi göstərilir.

Oskürdüyü üçün beyin qanaması keçirdi

42 yaşındakı qadın öskürəndə beyin qanaması keçirib, indi nə danışır, nə də yeriyə bilir. "Daily Mail"də yayımlanan xəbərə görə, Caz Dikinson sağlam və fit bir qadın olduğu halda bir öskürək krizi həyatını cəhənnəmə çevirib. Öskürərkən hamamda özündən gedən qadın xəstəxanaya aparılıb. 3 uşaq anası olan Caza 4 səviyyəli beyin qanaması diaqnozu qoyulub. Ölümçül ola bilən bu beyin qanaması növü beyinin səthində meydana gəlir. Cərrahiyyə əməliyyatından sonra oyanıb, ailəsi ilə normal bir şəkildə danışan Caza bağlı hər kəs optimist düşündüyü halda, bir neçə gün sonra onun yenidən halı pisləşdi və bədənin sol tərəfini tərpətdi, eləcə də danışa bilməyib.

Həkimlər onun iflic keçirdiyini dedi və qadını reanimasiyaya apardılar. Edilən bütün müdaxilələrə baxmayaraq, həkimlər boynundan aşağıya iflic olan Cazanın bir daha yeriyə bilməyəcəyini vurğulayıb.

Saçını necə düzəldirsənsə... xarakterin də o cürdür

Qadınların saç forması onların xasiyyətini ələ verir. Bunu psixoloqların apardığı araşdırmalar sübut edib. Aşağıda hər saç formasına görə qadın xarakterinin təsnifatı var:

Dağınıq saç: Qadınlarda dağınıq saç modeli özündən əmin, azadlığına bağlı olduğunu göstərir.

Qısa saç: Qısa saç daha çox sərt xasiyyətli qadınlar sevirlər.

Arxadan yığılan saç: Bu model qadının özünə qarşı diqqət gözlədiyini göstərir.

Topuz modeli: Ağırlığını hiss etməmək, kübarlığını, olduğu mühiti önəmsədiyini göstərmək istəyən qadınların seçimidir.

Arxası topuz, qabağı azacıq dağınıq saç: Adətən ofis kimi qapalı yerlərdə işləyən qadınların modelidir. Ən rahat saç tipi...

Düz saçlar: Tez-tez saçlarını düzləşdirən qadınlar həyatın monotonluğundan sıxılmış və bəzi dəyişikliklər istəyənlərdir.

Elə bildi ki, gripdir... sən demə ölmürsən

24 yaşlı müəllimə April Heatin başına gələnlər tibb dünyası üçün görünməmiş hadisə olub. "Daily Mail"-in xəbərinə görə, şagirdlərindən grip virusu keçdiyini düşünən müəllimə həkimə müraciət edəndə ona narahatlıq və qulaq infeksiyası diaqnozu qoyulub. Amma qəbul etdiyi dərmanlara baxmayaraq baş dönməsi və yorğunluğu davam edib. Başqa bir həkimə gedən gənc müəllimənin anemiya xəstəliyinə yoluxduğu, qan miqdarının təhlükəli dərəcəyə qədər az olduğu müəyyən olub. Daha sonrakı müayinələr nəticəsində müəllimənin qanında xərçəngli olmayan bir şiş görüldüyü, bu şişin partladığı və yavaş-yavaş qanayaraq onu ölümə apardığı üzə çıxıb. Qan köçürmələri və əməliyyatlardan sonra hazırda yaxşılaşmaq üzrə olan April Heatinin tezliklə sağlamlığına qovuşacağı bildirilir.

QOÇ - Günün ümumi mənzərəsi gərginliklə müşahidə olunacaq. Amma xırdaçılığa meyl etməsəniz, eləcə də ölçülü-biçili danışsanız, bəlkə də gözlənilən sıxıntılardan qurtula bilərsiniz.

BUGA - Maddi problemləriniz olsa da, fəaliyyətinizlə bağlı müsbət nüanslar olacaq. Aldığınız hər bir təklifi razılıqla qarşılayın. Sevdiniz adamlara qarşı ittiham irəli sürməyin.

ƏKİZLƏR - Dünəndən Ay bürcünüze girdiyindən qarşınızda duran vəzifələri həll etmək üçün şansınız azdır. Gərgin ab-hava, daxili süstlük və səhhətinizdəki problemlər sizə mane ola bilər.

XƏRÇƏNG - Fəaliyyətinizdə passivlik mümkündür. Bunun səbəbini başqalarının ayağına yazmaqdan, öz səhvlərinizi realizə edin. Sizə dəstək və məsləhət verən adamlara arxa çevirməyin.

ŞİR - Astroloji göstəricilər sevindirici xəbər eşidəcəyinizi bildirir. Ola bilsin ki, ürəyinizcə olan təklif də aləmsiz. Belə məqamlarda təرددü etməkdənsə, qəti qərar çıxarın.

QIZ - Ümumi çəllərinə görə bu təqvim mənfə müstəviyə daha yaxındır. Bütün görüş və müzakirələri, ciddi planları təxirə salmağınız məsləhətdir. Saat 15-16 arası aldanma ehtimalınız da var.

TƏRƏZİ - Təxminən saat 14-ə qədər ümumi ovqatınız qənaətbəxş olacaq. Əzmkarlığınızı artırırsanız, hətta şəxsi büdcənizdə artım da labüddür. Nahardan sonra işə mübahisəyə cəlb oluna bilərsiniz.

ƏQRƏB - Bürcünüzün ən ideal günlərinin startı məhz bu təqvimdən etibarən veriləcək. Narahatçılığınıza o qədər də ehtiyac yoxdur. İştirakçısı olduğunuz hər bir sövdələşmə uğurla nəticələndirəcək.

OXATAN - Qərarlarınızda qəti olsanız, ulduzlar sizə "hə" deyəcək. Yaxın günlər üçün nəzərdə tutduğunuz planları həyata keçirməkdə dostlarınızın dəstəyindən bəhrələnməyiniz vacibdir.

OĞLAQ - Qarşınızda aprel ayının ən əlaqədar təqvimə dayanmaqdadır. Amma gərək səhhətinizə fikir verəsiniz. Maraqlarınız xatirinə əzmkarlığınızı artırın və ətrafda özünüze rəğbət qazanın.

SUTÖKƏN - Olduqca romantik bir gün yaşaya bilərsiniz. Sadəcə olaraq, bunun üçün mövcud məişət problemlərini unudub daha bəşəri ideyalara söykənməlisiniz. Müəyyən miqdarda qazanc da mümkündür.

BALIQLAR - Ümumi süstlüyünüzü nəzərə alıb əsas vaxtınızı istirahətə yönəldin. Üstəlik, bu gün hansısa ciddi cəhdinizin reallaşma ehtimalı yoxdur. Günün ikinci yarısında mübahisələrdən yayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çinlinin qopan qulağını öncə qoluna, sonra öz yerinə tikiyə

Çinin Sian şəhərində cərrahlar qolunda qulağı çıxan çinlini əməliyyat ediblər. Bu barədə lenta.ru saytı məlumat yayıb. Ji soyadlı şəxs bir il bundan öncəki avtomobil qəzası zamanı qulağını itirib. Həkimlər Sian Universitetindəki xəstəxanada onun itirilmiş orqanını öncə qoluna, ardınca isə öz yerinə tikiyə. 7 saat davam edən plastik əməliyyatı həkim Qo Şuçjun keçirib. Əməliyyatın çətinliyinə baxmayaraq, o, olduqca uğurlu keçib, pasiyentin durumu isə stabildir. Həkimlər orqanını iki həftə ərzində tam funksionallaşacağını təxmin edirlər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.